

arxiu del
centre excursionista
de terrassa

quarta època · març 1986 · n.º 44

sis/10

FOTO PORTADA: Sima del Infanzón (Massís Central de Pics d'Europa).
Foto: Jenar Indurain i Rubi.

arxíu
del centre
excursionista
de terrassa

Adherit a la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya
Federació Catalana d'Esquí
Federació Catalana d'Espeleologia
Institució Catalana d'Història Natural

QUARTA ÈPOCA — MARÇ 1986 — N.º 44

RECULL DE TREBALLS
ESPELEOLÒGICS

sis/10

secció d'investigacions subterrànies

CONSELL DE REDACCIÓ: Xavier Badiella i Noguera
Salvador Vives i Jorba

CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA - Raval de Montserrat, 13 - Apartat de Correus 491
Telèfon 788 30 30 - TERRASSA (Vallès Occidental)

- Es prega bescanvi
- Se ruela intercambio
- Pedese permuta
- Si prega scambio
- On prie d'échange
- Please exchange
- Bitteauszutauschen

Els autors són exclusivament els únics responsables de les opinions dels seus articles.

PRESENTACIÓ

SUMARI:

	Pàg.
— Presentació	5
— Resultat de les campanyes al Massís Central dels Pics d'Europa (Llagu de las Moñetas. 1984-85). (Per Xavier Badiella, Jaume Badiella, Ferran Aguirre i Enric Carles Gil)	6
— Notes breus sobre la Cigalera de l'Obaga de Baleran. (Per Ferran Aguirre i Manuel Vives)	33
— L'Avenc de Can Garrigosa. (Per Xavier Badiella, Eduard Badiella i Jaume Claverí -GES/CMT-)	40
— Noves troballes a cavitats de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac. (Per Xavier Badiella i Con Mansell -Scottish-)	42
— Un nou avenc a Sant Llorenç del Munt: L'Avenc de la Dernà. (Per Xavier Badiella)	49
— Ports (Castelló). Algunes cavitats de la zona de Sorita i Hortells. (Per Jaume Centelles, Josep Germain i Salvador Vives)	50

PRESENTACIÓ

L'aparició del present Recull de Treballs Espeleològics «SIS/10», coincideix just quan han acabat els actes commemoratius del 75.è Aniversari de la fundació del Centre Excursionista de Terrassa. Una fita molt important. I si repassem la història del Centre, veurem com des dels seus inicis —1910— l'activitat espeleològica ha estat sempre present (cal recordar que Domènec Palet i Barba, un dels més importants homes que ha tingut el C.E.T., va acompanyar a diverses exploracions Mn. Norbert Font i Sagué, introductor de l'espeleologia a Catalunya).

Quan a finals dels anys seixanta es creà la Secció d'Investigacions Subterrànies, no va ser una cosa fortuïta ni forçada, sinó que fou el resultat de l'interès de molts membres per l'espeleologia i dels seu desenvolupament dins una secció pròpia. I si donem una ullada a aquests anys, veurem com un fet molt positiu de la S.I.S. —a part de la tasca pròpiament espeleològica— és la continuïtat de la secció, sense cap període d'inactivitat, la qual cosa ha fet que converteixi la S.I.S. en una de les més sòlides seccions del nostre Centre.

El present «SIS/10» és un dels resultats de les moltes activitats de la secció. Activitats que poden reflectir-se en uns papers impresos. D'altres —companyonisme, amistat, treball en equip...— s'han de viure i veure estant a la S.I.S. I que aquesta línia de treball continuat, sense entrebancs ni períodes inactius, perduri per molts anys.

RESULTATS DE LES CAMPANYES AL MASSÍS CENTRAL DELS PICS D'EUROPA (Llagu de las Moñetas 1984-85)

Per: **Xavier BADIELLA**
Jaume BADIELLA
Ferran AGUIRRE
Enric Carles GIL

RESUMEN

Se detallan las actividades realizadas durante las campañas de 1984 i 1985 en el Macizo Central de los Picos de Europa, donde se han explorado más de 20 cavidades, siendo la más destacada la Sima del Infanzón (JI-4) con -361 m. de profundidad.

SUMMARY

Here is a detail of the activities performed during the years 1984 and 1985 in the Macizo Central of the Picos de Europa where over 20 cavities have been explored, being the most outstanding the Sima del Infanzón (JI-4) with a depth of -361 m.

PRESENTACIÓ

Dins de les activitats que la Secció ha dut a terme fora de Catalunya i concretament als Pics d'Europa, després de diferents campanyes al Massís Central, a la Zona del Jous de Caballo, on els resultats no foren gaire motivadors, aquests darrers anys (i gràcies al G.E.S. del C.M.B., que ens cedí la zona de la Vall de les Moñetas) es realitzaren de forma continuada a partir del 1984 sengles campanyes de les quals avui en presentem els resultats.

SITUACIÓ I DESCRIPCIÓ DE LA ZONA

La Vall de les Moñetas és situada al Massís Central dels Pics d'Europa al seu vessant Est, delimitant amb el massís oriental. Les seves aigües desemboquen al riu Dujé; les muntanyes que l'envolten pel Sud-Est són la Serra Juan de la Cuadra, que va des del Pic del Tiro Navarro de 2.602 m. al Escamellao de 2.068 m.; cap al Nord-Oest trobem el Cuchallón de Villasobrada amb 2.461 m., la Torre del Carnizoso de 2.432 m. i la Peña Castil amb 2.444 m.

Administrativament pertany al Municipi d'Arenas de Cabrales, del Principat d'Astúries.

El relleu d'aquesta vall ens evidencia l'existència d'una forta acció glacial que provoca una descomposició de les roques de la superfície molt ràpida, amb la formació en alguns casos de grans morrenes o tarteres en el fons dels anomenats «jous» o petites valls. També s'aprecien les formes característiques dels grans rasclers, donant un aspecte a la vall de molt poca vegetació, sobretot a partir del Llagu de las Moñetas, que és situat al costat de la Serra Juan de la Cuadra a una alçada de 1.750 m.

ACTIVITATS DE L'ANY 1984 (1 al 15 d'agost)

Participants: Ferran Aguirre, Jaume Badiella, Xavier Font, Enric Carles Gil, José Agustín Líndez, Carles Mascarilla, Enric Montserrat, Joan Pladeveya, Gemma Planes i Elena Valls.

Després d'un dia de llarg viatge, s'intallaven el primer d'agost les tendes del provisional campament a las Vegas de Sotres. L'endemà mateix, dijous dia 2, després de dos fatigosos viatges transportant material i queviures, quedà definitivament instal·lat el campament d'operacions de la campanya, al Llagu de les Moñetas. Encara restava material per pujar de les Vegas de Sotres al campament base, tasca que calgué allargar fins l'endemà dia 3. Aquest dia, mentre un equip baixava a buscar la resta del material, un segon equip feia una mirada per conèixer la zona més propícia per començar a treballar. Malgrat les bones intencions, aquesta tasca resultà inútil, ja que la boira impedia avançar amb perill de perdre el camí de tornada. Tant aquell vespre com l'anterior plugué tota la nit.

El dissabte dia 4 començà molt boirós. Amb tot el material ja al campament base, es formaren tres equips de prospecció i coneixement del terreny. Tot i el mal temps es localitzaren quatre boques de cavitat, però no se n'explorà cap d'elles.

El diumenge el dia començà força bé: no es veia la boira i semblà que es podria fer molta feina. Es delimitaren dues zones de treball; la més propera al campament recull la part Sud-Est de la Vall i és anomenada HL (Horcada de la Leche). Cap al Nord-Oest es troba la zona JI (Jous del Infanzon). La boira aparegué amenaçadora. Com de costum, no es pogué fer gaire feina. Es topografià el JI-1 i el JI-2. Tan sols es pogué reconèixer millor el terreny repartint les tasques de cara a un dia clar i sense boira.

Començà la setmana amb un dia força dolent. Amb tot, es topografià una cova que estava prop del campament. Dos equips van anar a la zona HL per localitzar cavitats i es topografià el HL-4, però la boira dificultà el treball. El dimarts dia 7 va fer bon temps. Es formaren tres equips que aquest cop exploraren tres cavitats i es topografià el HL-7 amb —48 m. Un equip localitzà el JI-4, desobstruint un pas entre la rimmalla. La cavitat continuava i es deixà per falta de temps. El dia 8, mentre un equip es dedicà a la zona HL on trobaren diverses cavitats que topografiaren HL-2 i HL-5; un segon equip anà al JI-4, on aconseguiren baixar fins als —100 m., on es trobà un pou que semblava ser força important. Un sondeig estipulà uns 60 m. Calgué abandonar per falta de material. Al dia 9, les esperances estaven posades en el JI-4 i es baixà el pou de 60 m. que resultà tenir 56 m.; es superaren dos ressals de 8 i 4 m. i s'arribà a un gran pou, de 150 o 200 m. Mancà material y només es davallà fins a una lleixa a 40 m. La cavitat, però, ja superava els 200 m.

El dia 10, amb molta emoció, es davallà el gran pou: 124 m. d'una sola tirada. Després d'un repetjò, als 40 m. seguia l'avenc amb un meandre, un ressalt de 3 m., fins a un altre pou que no es pogué davallar per falta de corda. Però, mentrestant, un altre equip estava a la zona HL topografiant d'altres cavitats: el HL-12 amb —56 m. El dia 11 d'Agost un equip entrà a topografiar el JI-4 i baixà el pou que restava pendènt de 16 m. Continuava l'avenc amb un meandre que es feia molt baix, però després canviava totalment fent-se molt alt i estret. El cansament féu abandonar l'exploració amb l'ànim de tornar-hi el proper any. El dia 12 es topografià un avenc nou, mentre els restants començaren a desmuntar el campament i a prendre paciència per al llarg viatge de tornada.

ACTIVITATS DE L'ANY 1985 (1 al 14 d'agost)

Participants: Ferran Aguirre, Jaume Badiella, Xavier Badiella, Josep Miquel Bosch, Marc Florensa, Xavier Font, Enric Carles Gil, Jenar Indurain, Miquel Àngel Martínez, Carles Mas-carilla, Enric Montserrat, Francesc Navarro i Gemma Planes.

Després de dos dies de transportar el material des de las Vegas Sotres fins al Llagu de les Moñetas, l'endemà, 4 d'agost, un equip de tres espeleòlegs entra al JI-4 per tal d'instalar la cavitat fins on s'havia explorat l'any anterior, això és, el pou d'entrada 40 m. uns de 10,14 i 9 m. fins al pou de 56 m. i ràpidament el de 124 m. arribant fins al de 16 m. Poc després entrava un segon equip de dues persones amb cordes i material per prosseguir l'exploració o, en tot cas, deixar un bon dipòsit de cordes, carbur, menjar, etc... per als següents grups que hi entressin; aquest darrer grup, després de deixar part de material a —310 m., prosseguí uns 50 m. de meandre estret que calgué abandonar per manca de temps

Aquell mateix dia un altre equip anava a la Sima del Horcado de los Grajos, per intentar forçar o desobstruir un pas estret a —104 m. que els companys del G.E.S. del C.M.B. ens havien indicat. El resultat fou un xic més de galeria i un ressalt que conduïa a una sala no gaire gran on acabava la cavitat.

El dilluns dia 5, dos equips entraren al JI-4 amb l'objectiu de continuar el meandre. Després de davallar ràpidament fins a —329 m. seguiren per la part superior del meandre tot arribant a una pèrdua d'aigua que es precipitava a un pou de 33 m. seguint un altre meandre més gran que als pocs metres acabava amb un sífo.

El dia següent fou plujós, amb un fort vent que esquinçà una tenda. No poguérem dur a terme cap activitat que no fos de reposar i organitzar les activitats per als propers dies.

El dia 7, dos equips de topografia entraren al JI-4. L'un començà pel sífo per tal de prosseguir el meandre anterior al pou de 33 m., on, després de seguir per un meandre fòssil, trobaren un pou de 19 m. Quan l'hagueren davallat arribaren a una saleta on desobstruïren una gatera que els conduí per una galeria ascendent a un pou cec de 24 m. amb el fons ple d'aigua. L'altre equip topogràfic des de la boca fins als —329 m.

Mentrestant, els altres companys es dedicaven a la prospecció i exploració de cavitats a la zona HL, on es localitzaren diferents cavitats, les més destacades de les quals eren el HL-8 amb —68m. i el HL-15 amb —53 m.

El dijous es començà a desinstalar el JI-4 i a mirar de continuar per altres petits meandres que desembocaven al principal, resultant tots ells infructuosos. Es continuava treballant a la zona HL sense trobar cap cavitat de molta importància.

El dia 9 es desinstallà totalment el JI-4. D'altres equips es dedicaren a explorar el HL-7 i localitzar noves cavitats per als propers dies. El dissabte dia 10 es dedicà exclusivament a la zona HL on es localitzaren unes cinc cavitats totes elles explorades i topografiades: el HL-13 amb —39 m., el HL-14, amb —33 m., el HL-9 amb —35 m., el HL-3 amb —23 m. i diverses cavitats de menys importància.

Els dies següents es començà a desmuntar el campament, ja que calgueren dos i tres viatges per baixar tot el material. La decepció que provocà el fet que s'acabés tan aviat el JI-4 era palesa a la cara de tots els participants. Malgrat això, els ànims són encara

força alts i s'espera que en properes campanyes es podrà treballar amb empena per aconseguir millors resultats que els actuals.

LES CAVITATS

Tal com ja hem dit, el 1984 es dividí la zona en dos grans blocs per tal de dosificar millor el treball a fer. Si més no, aquestes zones no responen gaire a zones geogràfiques molt determinades. Sota aquest títol farem una situació de les zones de treball i un recull en forma de fitxa, de totes les cavitats avui explorades.

La numeració de les cavitats no respon a cap criteri de proximitat o ordre ascendent en la muntanya, sinó que se'ls enumera donant els números senars a un grup de prospecció i els parells a un altre, i corregint les diferències en prospeccions posteriors. Així, doncs, trobarem números distants a cavitats properes, cosa que en principi pot no semblar lògic, per que és fruit d'un ajustament dels que acabem d'esmentar.

Estan assenyalades amb les lletres S/N algunes cavitats explorades que, per la seva poca importància, tant en desnivell com en recorregut, no són incloses en les descripcions de cavitats de cada zona. Aquest criteri es suggerí després de diverses prospeccions en què uns quants equips entraren a algunes mateixes petites cavitats que, per la seva poca fondària, no assenyalaren, fet pel qual es creà alguna confusió.

ZONA DEL HORCADO DE LA LECHE (HL)

Aquesta zona és la més propera al Llagu de les Moñetas, on teníem instal·lat el campament base. Els límits que la determinen són els següents: al Nord segueix el Hoyo sin Tierra i el Horcado de la Leche; pel Sud delimita amb el Pic de la Garmona; a l'Oest, amb la carena que baixa del Cueto de la Cuadra cap al Llagu de les Moñetas.

HL-1

Trobem aquesta cavitat tot pujant del Llagu de las Moñetas cap a l'Horcado de la Leche, al primer turó que queda a la nostra esquerra.

La cavitat consta d'una rampa molt inclinada, d'una secció de 2 m. de llarg per 1 m. d'ample, que baixa fins a -20 m., on la secció s'arrodoneix arribant als 3 m. de diàmetre. En un costat hi ha un forat, però és impenetrable.

HL-2

Més endavant del turó on trobem el HL-1, segueix una carena que forma un altre turó on es troba l'avenc.

Es una petita esquerra en un extrem de la qual existeix un petit pou de 9 m. de fondària.

HL-3

El trobarem a les primeres canals de rascler que toquen amb la zona JI, tot pujant de l'Horcado de la Leche.

Consta d'un sol pou de 20 m. de secció allargada, al fons del qual segueix una rampa molt pronunciada, que davalla fins als -23 m. on fineix la cavitat.

HL-4

Pujant del Llagu de les Moñetas cap a l'Horcado de la Leche, un cop passats els avencs HL-1 i HL-2, cal donar la volta al turó on es troba aquest darrer per anar a trobar l'avenc no gaire més avall.

Una boca de 6 x 3 m., dóna pas a un pou de 6 m. al fons del qual segueix una rampa de neu que ràpidament ens porta fins a un segon pou de 12 m. que cal davallar entre la rimalla. D'ací es pot seguir cap a un altre pou, aquest de 15 m., tot ell cobert de neu, que acaba com un cul-de-sac a —35 m.

HL-5

Troblem la cavitat en el mateix Horcado de la Leche.

La cavitat té dues boques, la més a l'Est es pot baixar amb rampa coberta de neu fins a una àmplia sala de 6 m. d'amplada. Al seu extrem Oest es troba el pou de l'altra entrada. L'avenc té 19 m. de desnivell des de la boca superior que és l'Oest.

HL-6

Molt proper del HL-4, en una zona de poc rascler, al costat Sud del turó on trobem el HL-2.

Consta d'un sol pou de 9,5 m. sense cap continuïtat.

HL-7

Per arribar-hi, sal sortir de l'Horcado de la Leche i enfilar-se per la primera canal de rascler que trobem, que delimita les zones HL i JI; es passa primer per l'avenc HL-3 i més amunt pel HL-9; quan ens apropem dalt un petit turó, ensopeguem amb el HL-7, que és situat al mig d'aquesta canal de rascler.

La boca de 12 x 2 m. dóna pas a un pou de 20 m. que ens porta sobre un gran tap de neu. Si seguim cap al Nord, fent un petit passamà, podrem davallar un pou de 12 m. que ens porta a una rampa de neu que condueix per un meandre a una sala que acaba amb un procés mecanoclàstic. Des de la base del primer pou es pot continuar cap al Sud per un pou entre la rimalla de 14 m., que condueix a una galeria que dóna a un pou final de 12 m. a —48 m. de profunditat.

HL-8

La cavitat és situada sota l'Horcado del Vidrio, en una zona molt visible de rascler que es troba pujant des del Llagu de las Moñetas.

La boca de 2,6 x 1,1 dóna pas a un pou de 21 m. de secció cilíndrica, amb un petit repetjó als 7 m. També hi trobem una petita finestra que dóna a un petit fus molt estret. De la base del pou es segueix un pas amb volta baixa que ens porta a una galeria des d'on podem seguir dues opcions. Si remuntem la galeria cap al Sud, trobarem una rampa amb forta inclinació i d'una amplada considerable, que, després de 27 m. de recorregut, queda obstruïda per blocs i pedres.

Seguit la galeria cap al Nord, arribarem ràpidament a un pas estret entre blocs que porta a un ressalt, pasast el qual arribem a un pou de 5 m. Per sobre d'aquest, segueix la galeria, que baixant molt estreta fins arribar a una altra galeria on també hi arribem si des

de mitja alçada del pou de 5 m. seguir per una galeria arrupida que baixant fins incidir amb l'anteriorment esmentada, després de la unió d'aquestes, segueix ràpidament cap a una àmplia sala des d'on continuarem per una espaiosa galeria que dóna a la base d'un pou totalment cobert de neu.

HL-9

El trobarem si seguim per la canal de rascler on estan situats els anteriors HL-3 i HL-7. L'avenc és a mig camí del HL-3 cap al HL-7.

Té dues boques que donen a un mateix pou de 14 m. que ens deixa sobre un tap de neu. Per entre la rimalla davallarem uns 7 m. fins a una altra acumulació de neu. Cap al Nord segueix un altre pou de 5 m. que acaba amb una curta i estreta galeria, mentre que cap al Sud es baixa per una rampa de neu fins a una sala final als —35 m.

HL-10

Cal seguir la canal de rascler on es troba el HL-3, HL-9 i HL-7 tot desviant-nos cap a l'Horcado del Vidrio. No dista gaire del HL-7 i té una boca molt visible.

Una boca de 40 m. de llarg i 4 m. d'ample formen una gran canal de rascler, que dóna inici a la cavitat. La gran depressió d'entrada té una fondària de 5 m. Al seu extrem Oest trobem un pou de 14 m. tot cobert de neu que ens porta al punt més profund de la cavitat, a —19 m.

HL-11

És molt proper al HL-10. No dista més de 25 metres a la seva dreta conforme pugem de la canal dels HL-3, HL-9 i HL-7.

La boca de 4 x 2,5 m. dóna pas a un pou de 7,5 m. amb la base coberta per una capa de neu. En un dels seus extrems, trobem un pas estret que ens porta a un segon pou de 12 m. que dóna fi a la cavitat a —18 m.

HL-12

Es troba molt proper a l'Horcado del Vidrio, a l'últim paquet de rascler abans d'arribar a aquest coll. És proper al HL-8, d'on dista no més d'un centenar de metres.

La boca d'uns 4 m. de diàmetre, permet entrar cap a una rampa força inclinada a la qual accedirem superant un petit ressalt. Aquesta rampa dóna a un pou de 27 m. De la base d'aquest pou, podem seguir per una galeria ascendent; un cop superat un ressalt de la qual, arriba a una sala de sostre molt alt. Quasi al centre seu, existeix un pou molt estret que és difícil de penetrar-hi. A l'extrem Nord de la sala trobem també dos petits conductes que donen a dos fusos molt estrets.

Si des de la base del pou de 27 m. seguim cap a l'Est, per una rampa força pronunciada anirem per una galeria força ampla i alta, en un costat de la qual surt un gatera molt estreta. Al final d'aquesta galeria trobem una aportació de neu que prové possiblement d'algun embut exterior, que cobreix gran part de la sala final de la cavitat, que és a —56 m. de profunditat.

HL-13

Trobem aquest avenc a la mateixa alçada que el HL-7, en una canal de rascler paral·lela a la d'aquest avenc.

La boca de 6 m. de diàmetre, dóna pas a un pou de 12 m. amb un gran tap de neu al seu fons. Pel costat Nord del pou, es pot davallar 4 m. per la rimalla i arribarem a un segon pou de 19 m. on segueix una curta rampa que davalla fins als —39 m.

HL-14

Per sota del HL-13, a uns 10 m. d'ell.

L'entrada allargassada consta d'un únic pou de 33 m.; als 10 m. de la boca on trobem uns blocs encaixats, es divideix en dos conductes que es tornen a unir als 7 m. abans de tocar fons.

HL-15

Cavitat propera als HL-10 i HL-11, en una zona de força rascler, però un xic per sobre del HL-10.

La boca de 3 m. de diàmetre dóna pas a un pou de 11 m. ple de neu. Pel costat Sud i mitjançant la rimalla es davallen 34 m. fins arribar a una sala de considerables dimensions. Cap al Sud es pot remuntar una àmplia galeria que fineix als 17 m., mentre que cap al Nord, assoleix els —53 m. de fondària en un extrem d'aquesta sala.

HL-16

A pocs metres del HL-14.

Una boca allargassada de 8 x 1 m. dóna pas a un únic pou de 13 m. amb un tap de neu. Al seu costat Nord es pot davallar 5 m. més fins als —18 m.

HL-17

És situat a la part alta de la canal de rascler, on es troben els HL-13, HL-14 i HL-16, al seu costat Nord.

La boca de 10 x 3 m. presenta un pou de 8 m. amb un gran tap de neu al fons. Al costat Oest hi trobem un conducte que porta a dos petits pous molt estrets. Baixant per entre la rimalla i voltant per sota d'aquesta, s'arriba a un ressalt de 4 m. que porta a una saleta final.

HL-18

Per sota del HL-17 i abans d'arribar als HL-13, HL-14 i HL-16, baixant pel costat esquerre de la canal de rascler on es troben aquests darrers avencs, trobarem fàcilment la part més Sud de la cavitat.

Entrant per un pou de quasi 6 m. de diàmetre i 10 m. de fondària, anem a parar a una galeria descendent que dóna a la base d'un pou que prové de l'exterior molt estret. L'avenc gira cap a l'Est, on seguirem per un pas arrupit que ens condueix a una galeria que és la base d'un altre pou que comunica amb l'exterior.

HL-19

Trobarem aquest avenc més al Sud dels HL-13, HL-14 i HL-16, a la mateixa alçada i al costat d'uns petits plans amb herba.

Consta d'un sol pou de 10,5 m. amb un gran tap de neu que als 6 m. ens obliga a baixar per entre la rimalla fins al fons de l'avenc.

ZONA DEL JOU DEL INFANZON (JI)

La zona JI és més a l'Oest que l'anterior; ve delimitada al Nord pels Pics del Tiro Santiago i el Cuchallón de Villasobrada; cap al Sud delimita amb la zona HL, mentre que a l'Oest arriba fins al Tiro Navarro. A l'Est torna a fer límit amb la zona HL.

JI-1

La cavitat és situada al límit entre les zones JI i HL al cim d'un petit turó que existeix davant de l'Horcado de la Leche.

Consta d'un únic pou de 7,5 m., molt estret, al fons del qual existeix una xemeneia remuntant.

JI-2

No dista gaire de la cavitat anterior en direcció Nord-Est.

La cavitat comença amb una rampa que arriba als —8 m., on gira en direcció oposada en forma descendent fins als —14m.

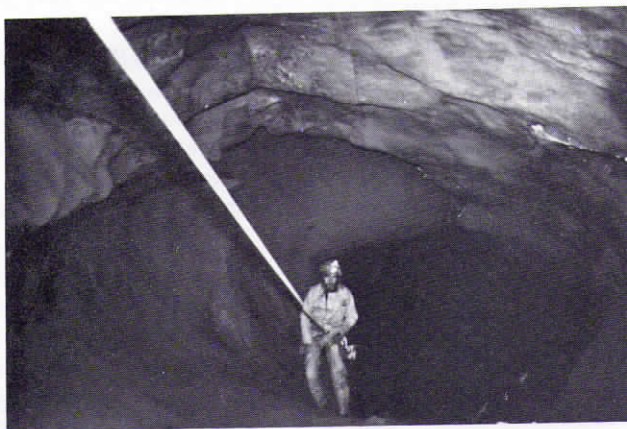
JI-4

Trobem aquesta cavitat en el límit entre les zones JI i HL davant de l'Horcado de la Leche, sota el primer turó que es troba resseguint la ratlla que delimita les dues zones. Per arribar-hi, cal partir de l'Horcado de la Leche i pujar pel costat esquerre resseguint per sota el turó abans esmentat fins a arribar a un petit embut ple de pedres. En un costat de les parets d'aquesta petita vall, per la par de fora, es troba la boca.

La boca no amida més de 1,5 m. de diàmetre; ens permet davallar per un pou de neu. Als 6 m. trobem un gran repetjó on hi ha instal·lats diversos fraccionaments. Passant per la rimalla es davallen 13 m. més fins a trobar un altre replà on s'observa l'altra part del pou tota tapada de neu. Cal davallar 7 m. més fins a arribar a un tercer repetjó, on no es pot continuar més avall, ja que la neu ocupa quasi tota la planta del pou i és impossible de continuar per la rimalla. En un costat del darrer repetjó existeix un forat per on circula un fort corrent d'aire; passat aquest, sense gaire dificultat, s'assoleix un pou de 9,5 m. Un cop davallat, es prossegueix per una forta rampa de pedres que gira lleugerament; ràpidament arribem a un altre pou, aquest de 14,5 m., on cal anar en compte amb la caiguda de pedres de la rampa que hem citat. La base del pou ens deixa en un meandre que davalla cap a un pas un xic estret amb un ressalt de poc més d'un metre. Segueix una rampa que porta a un nou ressalt de 9 m. que es pot desgrimir sense gaire dificultat; arribem a una galeria descendent que ens porta cap a una gatera un xic estreta per on cal remuntar una

mica grimpant, ja que la part baixa és molt difícil, per tornar a baixar fins al principi d'un ampli pou de 56 m. amb una vertical totalment aèria.

Des de la base del pou de 56 m., cal seguir en direcció Sud fins a un gros bloc per on es davalla un ressalt de 8 m. i seguidament un de 4 m. que ens porta ràpidament a una nova vertical de 124 m. L'entrada a aquest pou es fa per un repetjó on hi ha instal·lat un petit passamà. Es baixen els primers 40 m. amb dos fraccionaments, arribant a un repetjó força ampli, en el extrem contrari del que hem davallt. Segueix un passamà per anar a cercar una tirada de corda de 84 m., dels quals 60 són a frec de paret. Al peu d'aquest pou trobem una sala al voltant de la base, tota plena de grans blocs. En l'extrem Oest surt un meandre, al qual s'accedeix per entre un munt de blocs tot davallant enmig d'ells amb una fàcil grimpada; aquesta galeria meandriforme la seguirem durant 30 m., a cops drets i d'altres ajupits, fins a arribar a un ressalt de 2,5 m. que s'obre amb campana. Al peu d'aquest, el meandre segueix cap a l'Est, mentre que pel Sud trobem una galeria d'on ve un petit curs d'aigua, que als pocs metres s'estreny i es fa impracticable. Seguint el

meandre principal continuem uns 35 m. on trobarem un pou de 16,5 m. Abans, però, de davallar aquest pou, al costat dret del meandre existeix una saleta un xic per sobre del curs del petit riu. Davallat el pou de 16,5 m. l'aspecte de la cavitat canvia un xic. El meandre s'estreny, alhora que guanya alçada; als pocs metres incideix en ell un fus d'on ve força aigua. Un xic més enllà, per la dreta trobem un altre meandre que es pot remuntar durant uns 16 m. fins a estrènyer-se molt. Pel meandre principal es pot seguir uns 100 m. progressant a pocs metres del terra, ja que per aquest, la galeria és molt estreta, fins a trobar a la nostra dreta un pou de 33 m., que, un cop davallat, tan sols podem prosseguir 20 m., en topar amb un pas sifonat a —361 m. de desnivell respecte a la boca de la cavitat. A partir d'aquest pou, el meandre que havíem deixat és ara inactiu i el podem seguir durant 45 m. més fins a trobar un altre pou d'entrada incòmoda, però que seguint la galeria trobarem una segona entrada molt més ampla; aquesta, de 19 m. de vertical, ens porta mitjançant un petit conducte a una reduïda sala de qual surt (un cop superat un pas estret) una

galeria remuntant que dona a un pou de 24 m., la base del qual és plena d'aigua. També s'accedeix a aquest pou per una gatera que nex un cop passat el pas estret i que dona a mig pou.

JI-6

Trobarem aquesta cavitat si des de l'Horcado de la Leche, creuem l'Hoyo Sin Tierra i ens enfilem cap al Pic del Tiro Navarro, tot seguint primer pel costat esquerre de l'Hoyo Sin Tierra i, un cop superat aquest, seguim directes cap al Tiro Navarro. La localització és bastant difícil, ja que la boca és molt petita.

La boca de 1 x 0,5 m. dona pas a un únic pou de 27 m., que, als 10 m., té un pas estret i torna llavors a eixamplar-se; a 4 m. del terra existeix un pouet lateral de poc més de 3,5 m.

ALTRES CAVITATS DE LA ZONA

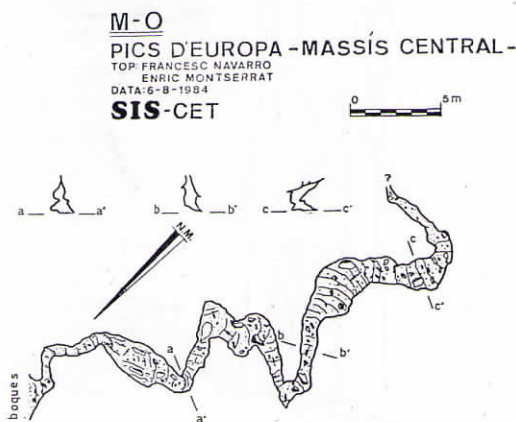
Sols notifiquem que en aquesta zona tenim localitzades diverses cavitats més, com ara el JI-3, JI-5, JI-7 i el JI-8. Cap d'elles no ha estat explorada, però sí que estan marcades.

M-0

Aquesta cova que no està dins de cap de les zones de treball, fou explorada degut a la proximitat que es trobava del campament base.

Cal seguir el camí que voreja el Llagu de las Moñetas i que s'enfila cap a el Horcado del Vidrio. Abans que comenci a enfilem-se, mentre voregem el llac pel costat dret, seguirem planer per anar sota unes parets davant del llac, on trobarem la cova.

La boca on cal entrar ajupit, ens permet seguir un conducte d'un metre de diàmetre que ràpidament s'eixampla; cal superar un ressalt, on ens podem posar drets. La cova fa diverses corbes, una primera a la dreta i després a l'esquerra per tornar a girar 180°; se-gueix remuntant un xic fins a girar altre cop sobtadament on es fa molt baixa de sostre alohra que redueix amplada i es fa impracticable.

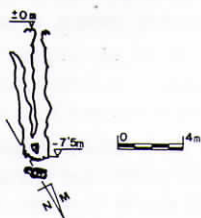

PICS D'EUROPA
-MASSIS CENTRAL-

DATA: 5-8-1984

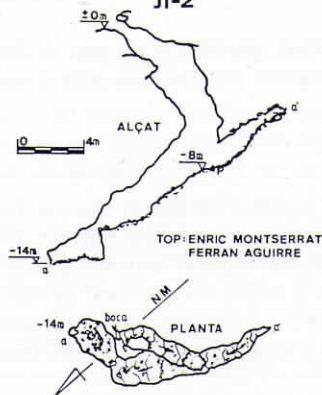
SIS-CET-

JI-1

TOP: FERRAN AGUIRRE

JI-2

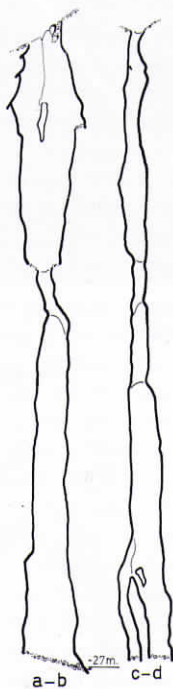

JI-6

Massis Central
Pics d'Europa

Top: Marc FLORENÇA
Ferran AGUIRRE

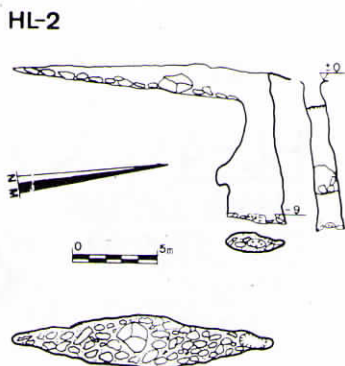
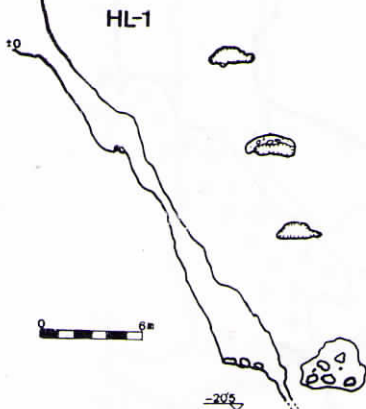
SIS 10-8-1985

PICS D EUROPA MASSIS CENTRAL
SIS CET

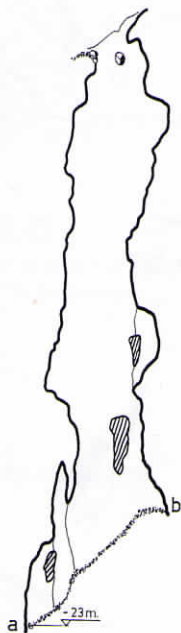
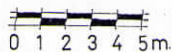
TOP: JA LINDEZ C MASCARILLA
 E VALLS J PLADEVEYA
 DATA: 12-8-1984

TOP: C MASCARILLA JA LINDEZ
 J PLADEVEYA
 DATA: 8-8-84

HL-3
 Massis Central
 Pics d'Europa
 Top: Enric Carles Gil,
 Jenar INDURAIN

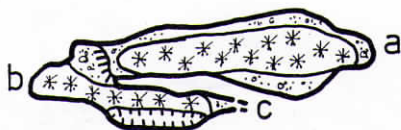
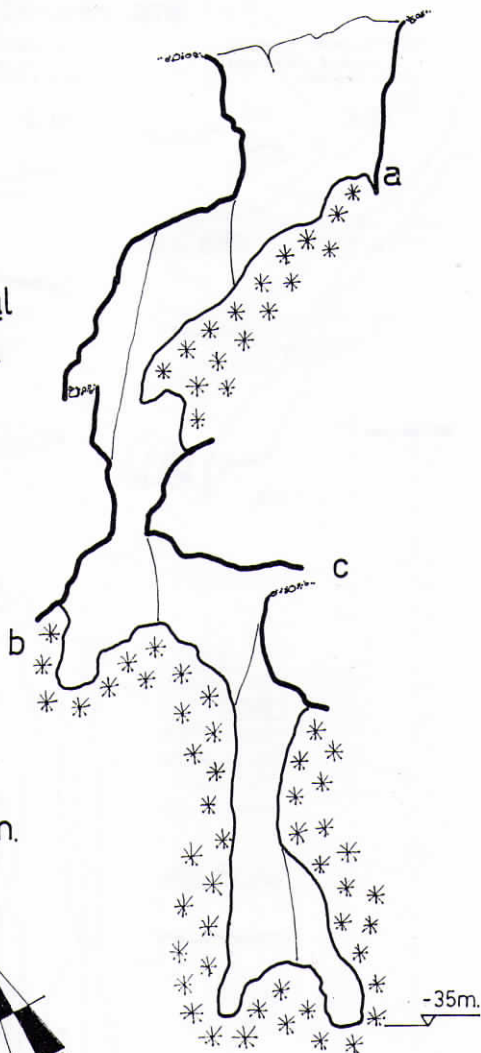
SIS 11-8-1985

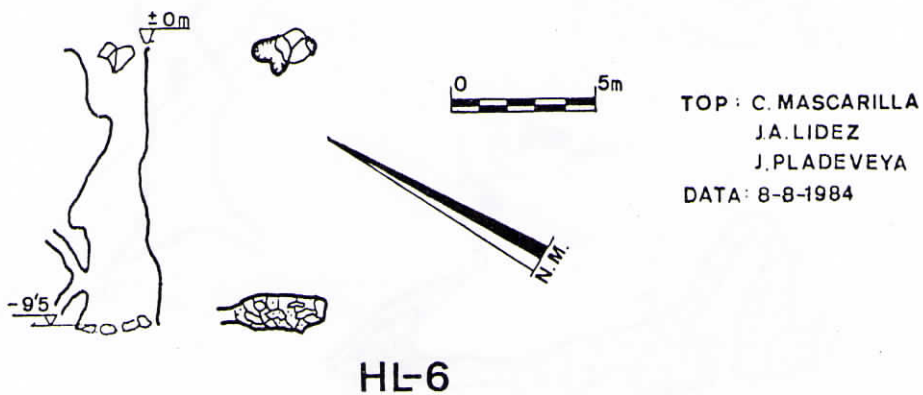
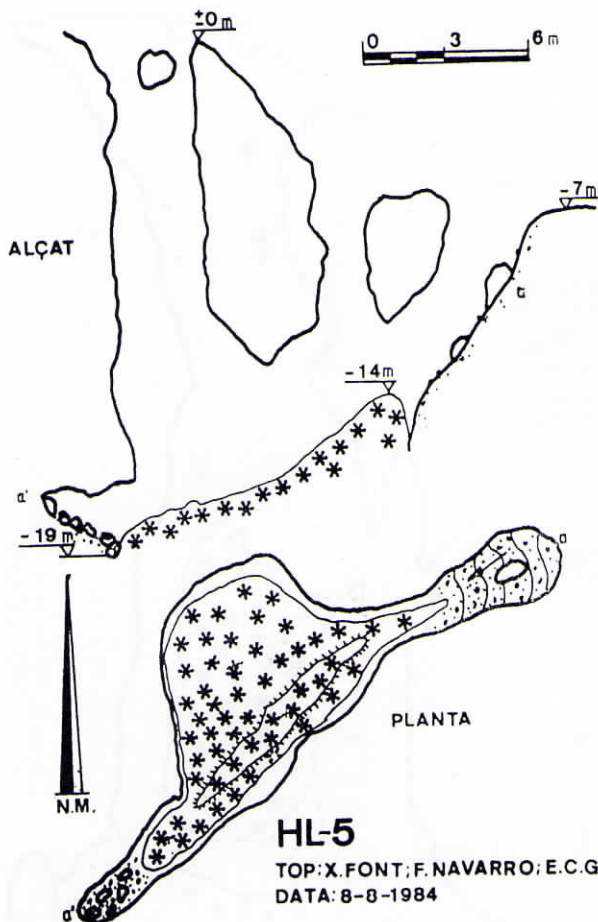

HL-4
Massís Central
Pics d'Europa

Top: A. LINDEZ
C. MASCARILLA
J. PLADEVAYA

SIS 6-8-1984

HL-7

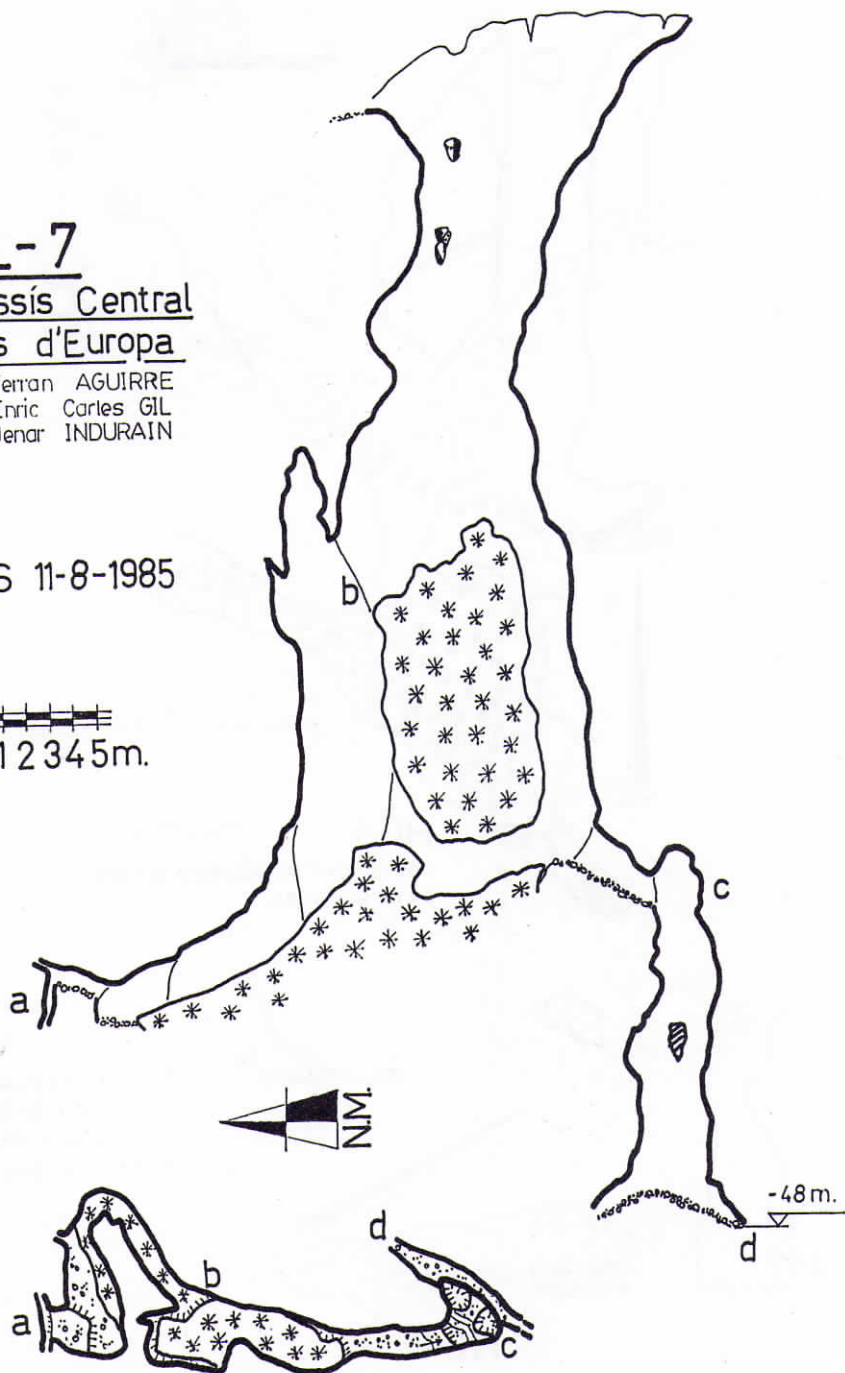
Massís Central

Pics d'Europa

Top: Ferran AGUIRRE
Enric Carles GIL
Jenar INDURAIN

SIS 11-8-1985

0 1 2 3 4 5 m.

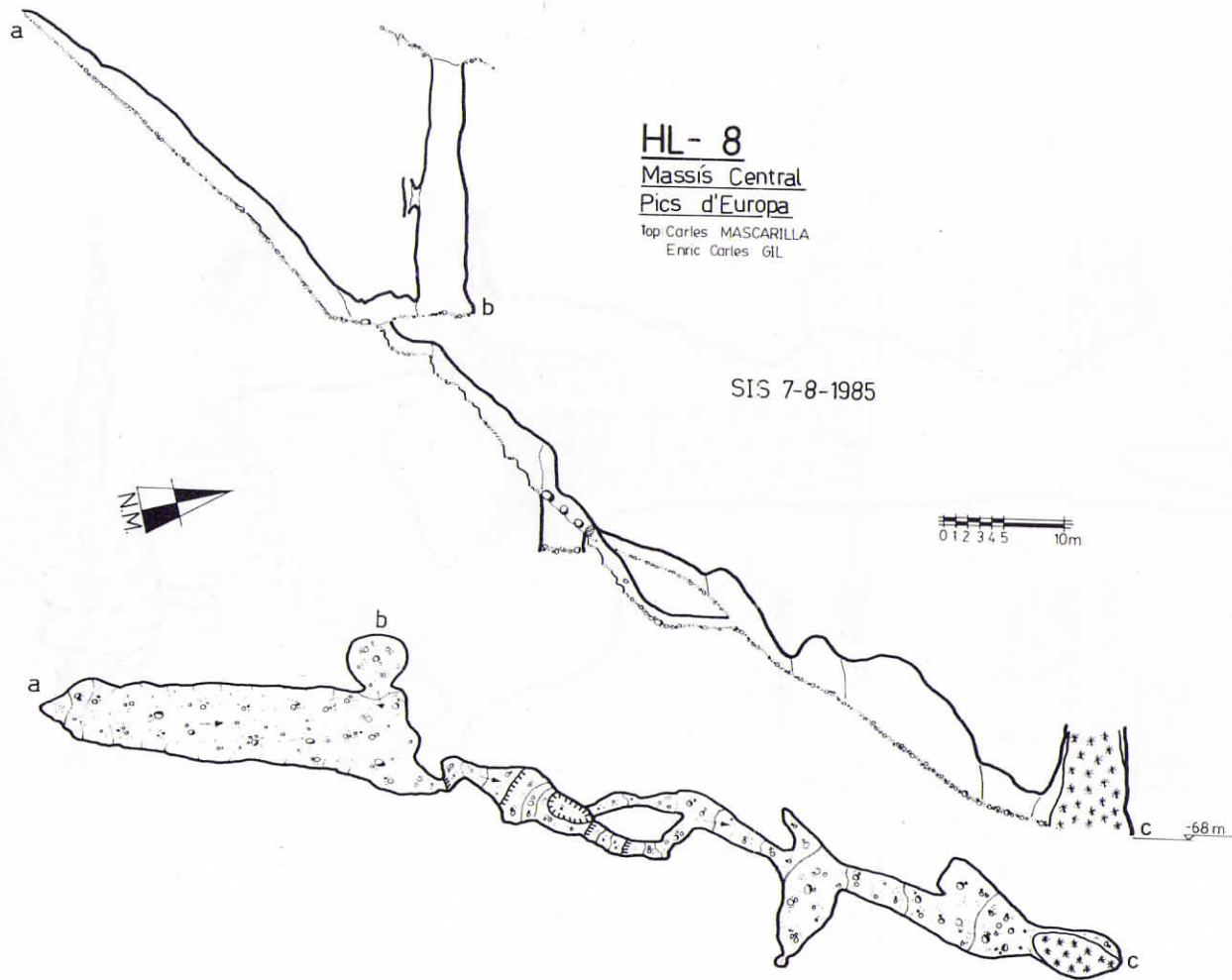
HL- 8

Massís Central

Pics d'Europa

Top: Carles MASCARILLA
Enric Carles GIL

SIS 7-8-1985

HL-9

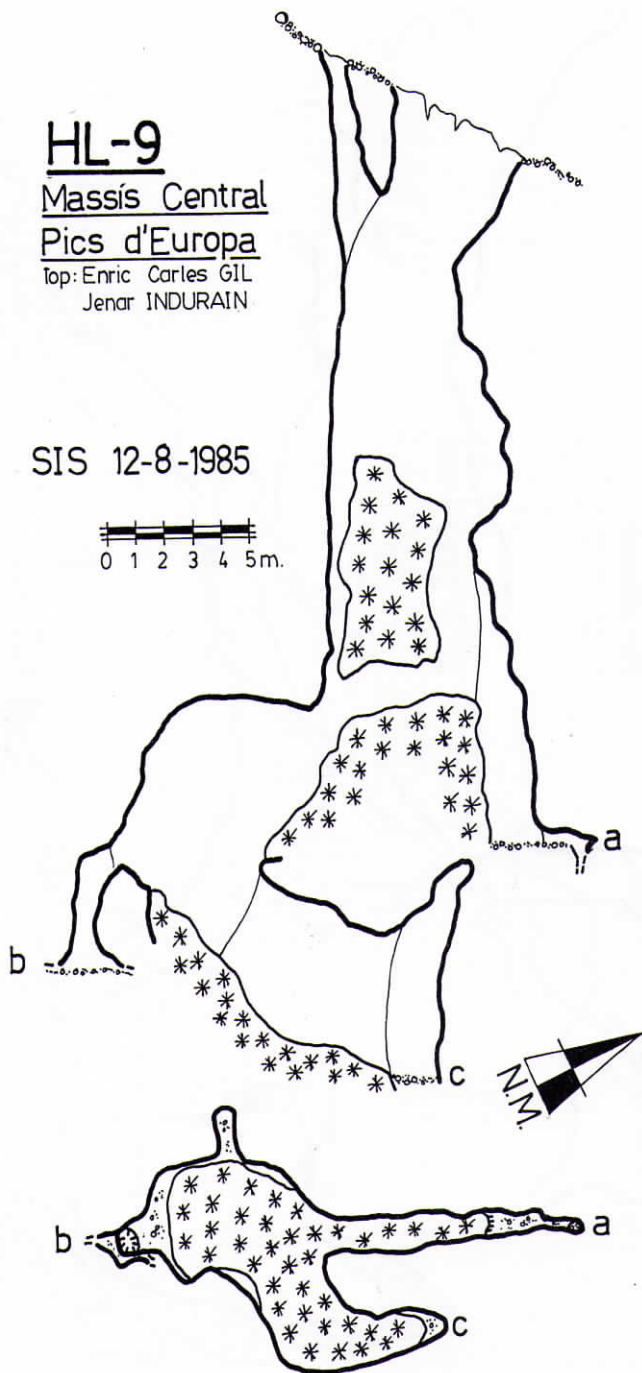
Massís Central

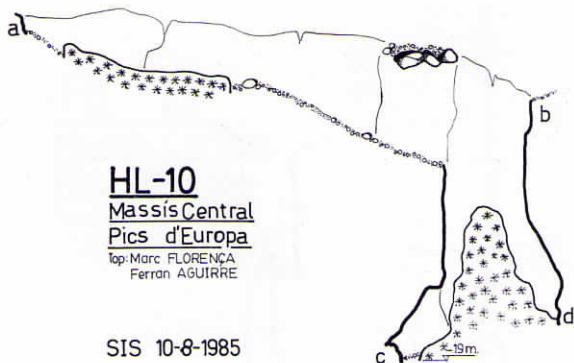
Pics d'Europa

Top: Enric Carles GIL

Jenar INDURAIN

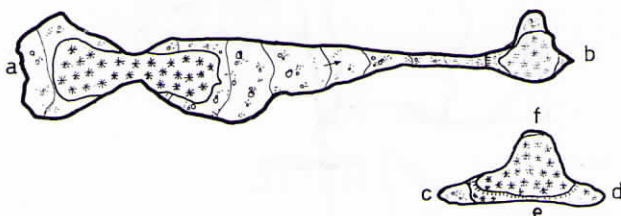
SIS 12-8-1985

HL-10
 Massís Central
 Pics d'Europa
 Top: Marc FLORENÇA
 Ferran AGUIRRE

SIS 10-8-1985

0 1 2 3 4 5 m.

HL-16
 Massís Central
 Pics d'Europa
 Top: Enric MONISERRAT
 Miquel BOSCH
 Xavier BADIELLA

SIS 11-8-1985

0 1 2 3 4 5 m.

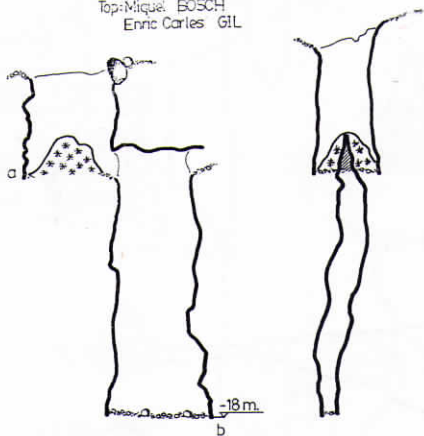

HL-11

Massís Central

Pics d'Europa

Top: Miquel BOSCH
Enric Carles GIL

SIS/ 5-8-1985

0 1 2 3 4 5m.

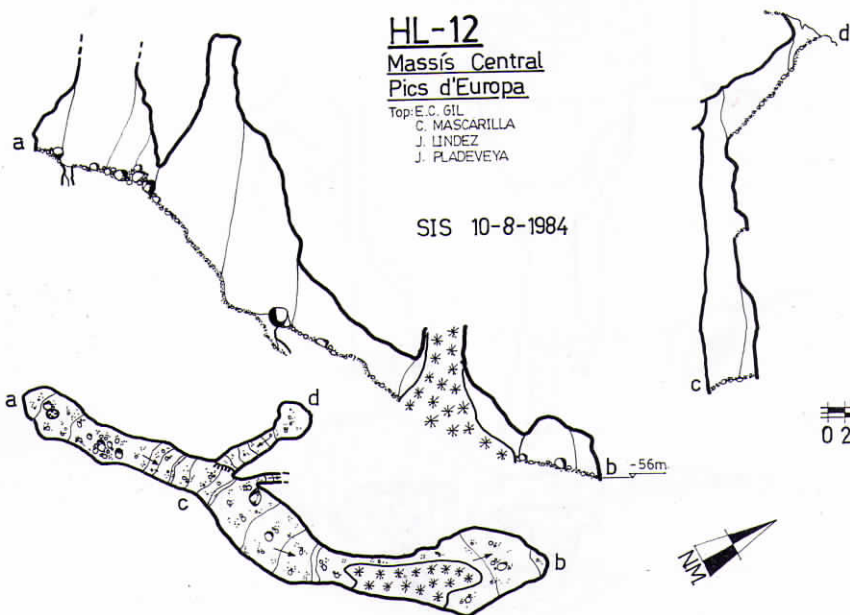
HL-12

Massís Central

Pics d'Europa

Top: E. C. GIL
C. MASCARILLA
J. LINDEZ
J. PLADEVEYA

SIS 10-8-1984

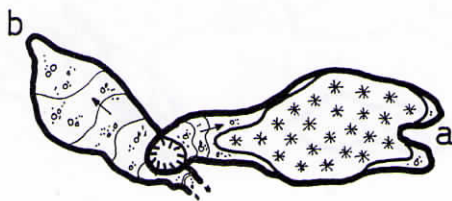
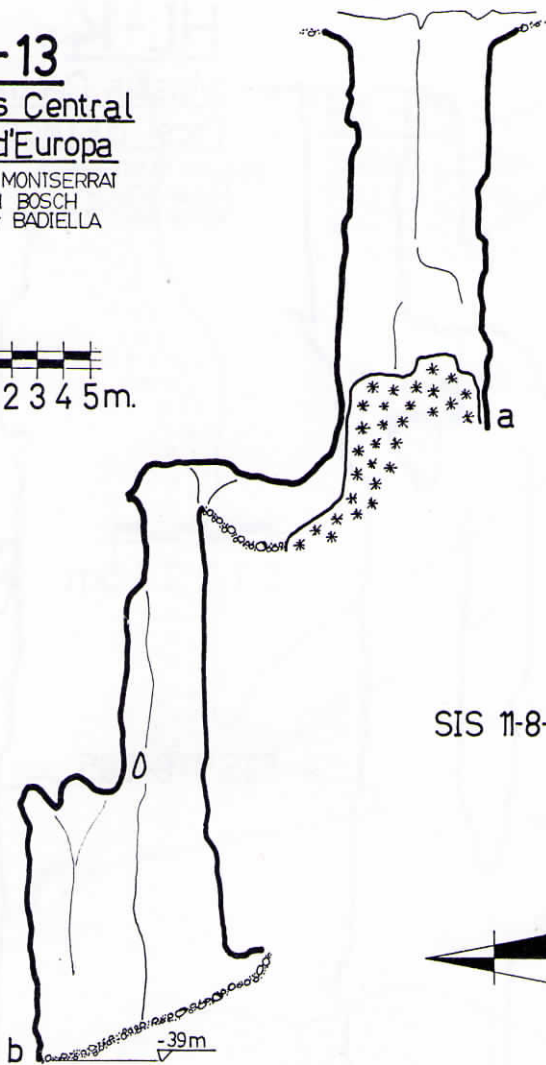
0 2 4 6 8 10m.

HL-13

Massís Central

Pics d'Europa

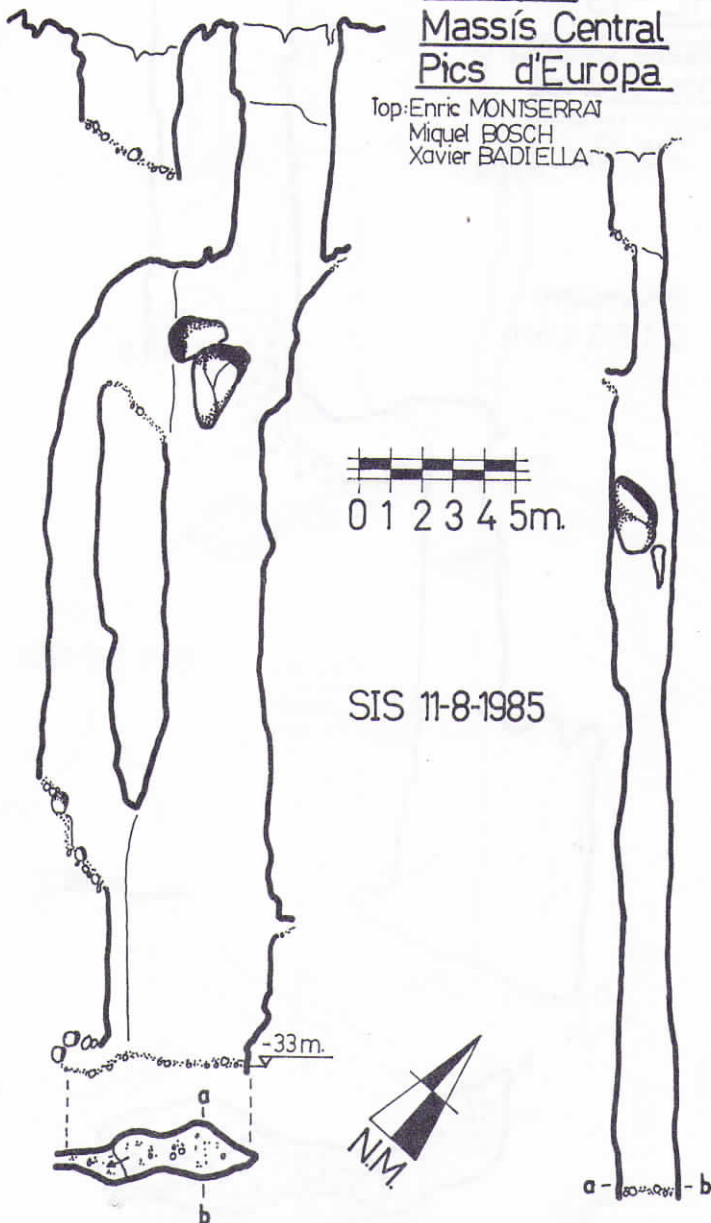
Top: Enric MONTSERRAI
Miquel BOSCH
Xavier BADIELLA

HL-14

Massís Central
Pics d'Europa

Top: Enric MONTSERRAT
Miquel BOSCH
Xavier BADIELLA

HL-15

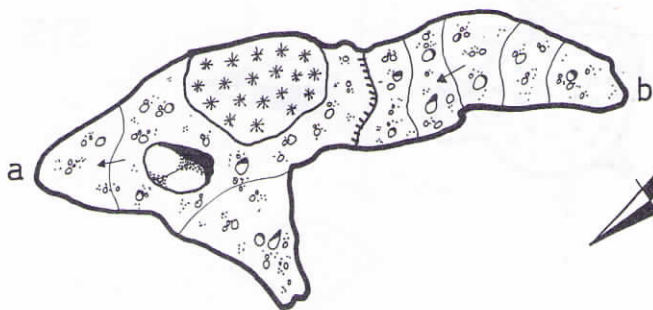
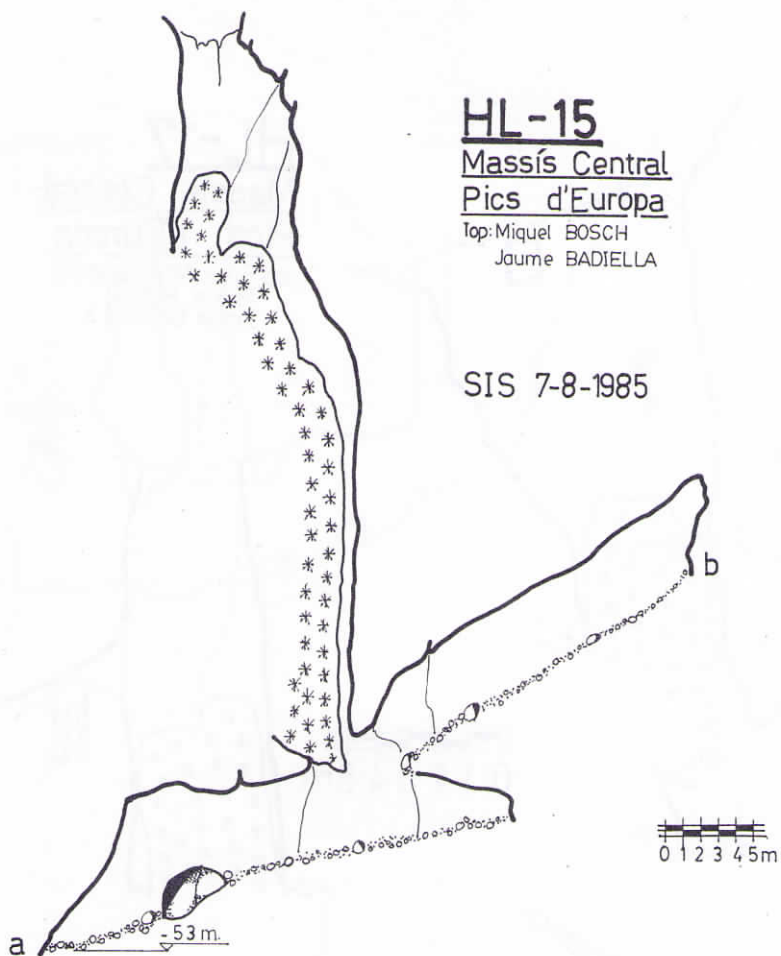
Massís Central

Pics d'Europa

Top: Miquel BOSCH

Jaume BADIELLA

SIS 7-8-1985

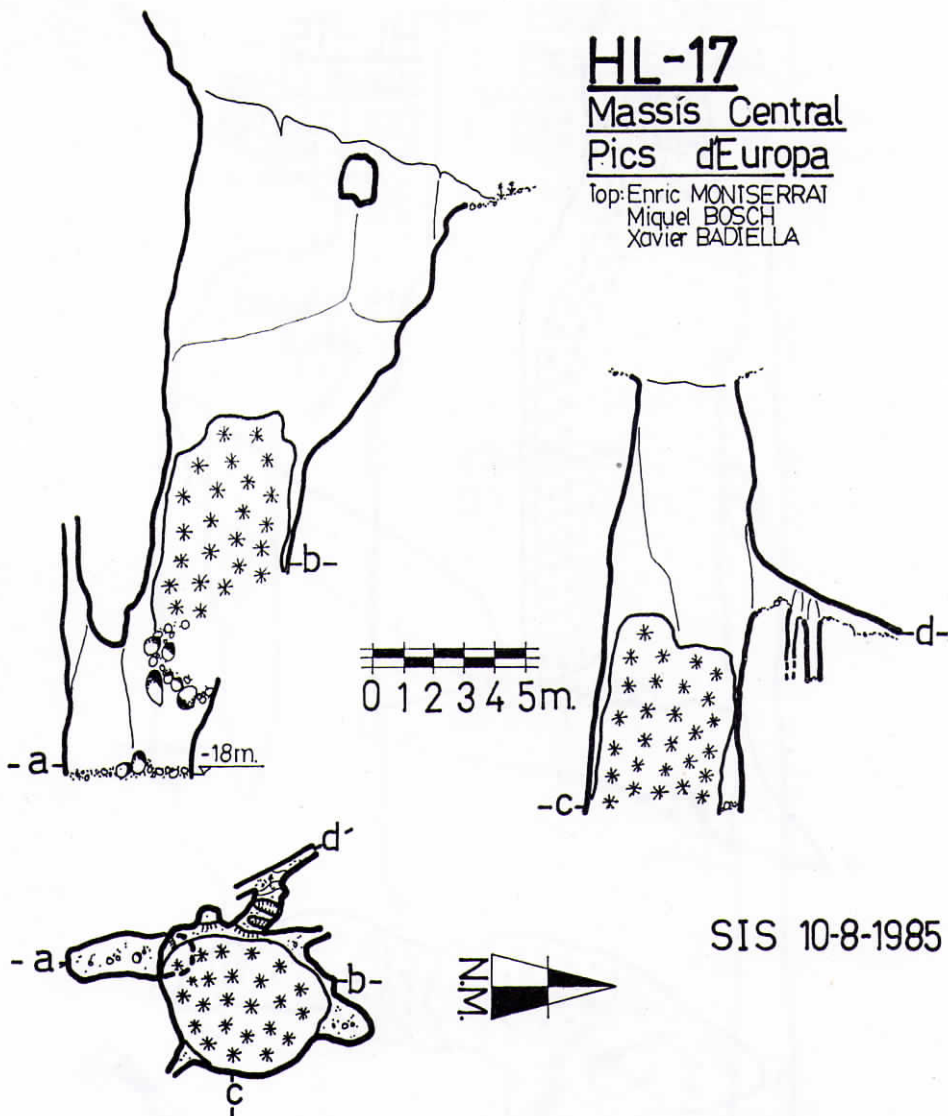

HL-17

Massís Central

Pics d'Europa

Top: Enric MONTSERRAT
Miquel BOSCH
Xavier BADIELLA

SIS 10-8-1985

HL-18

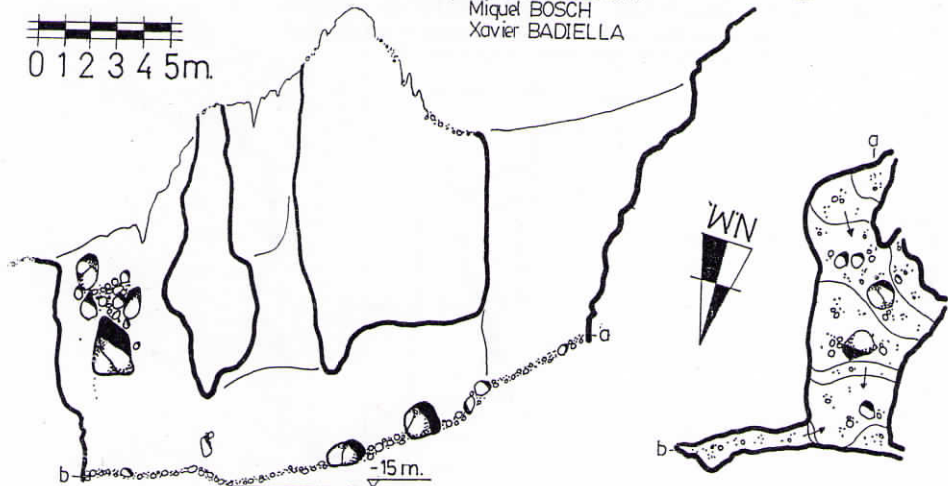
Massís Central

Pics d'Europa

Top: Enric MONTSERRAT

Miquel BOSCH

Xavier BADIELLA

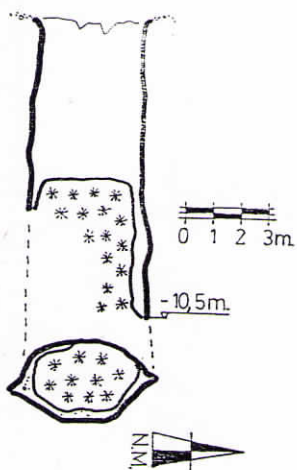
SIS 10-8-1985

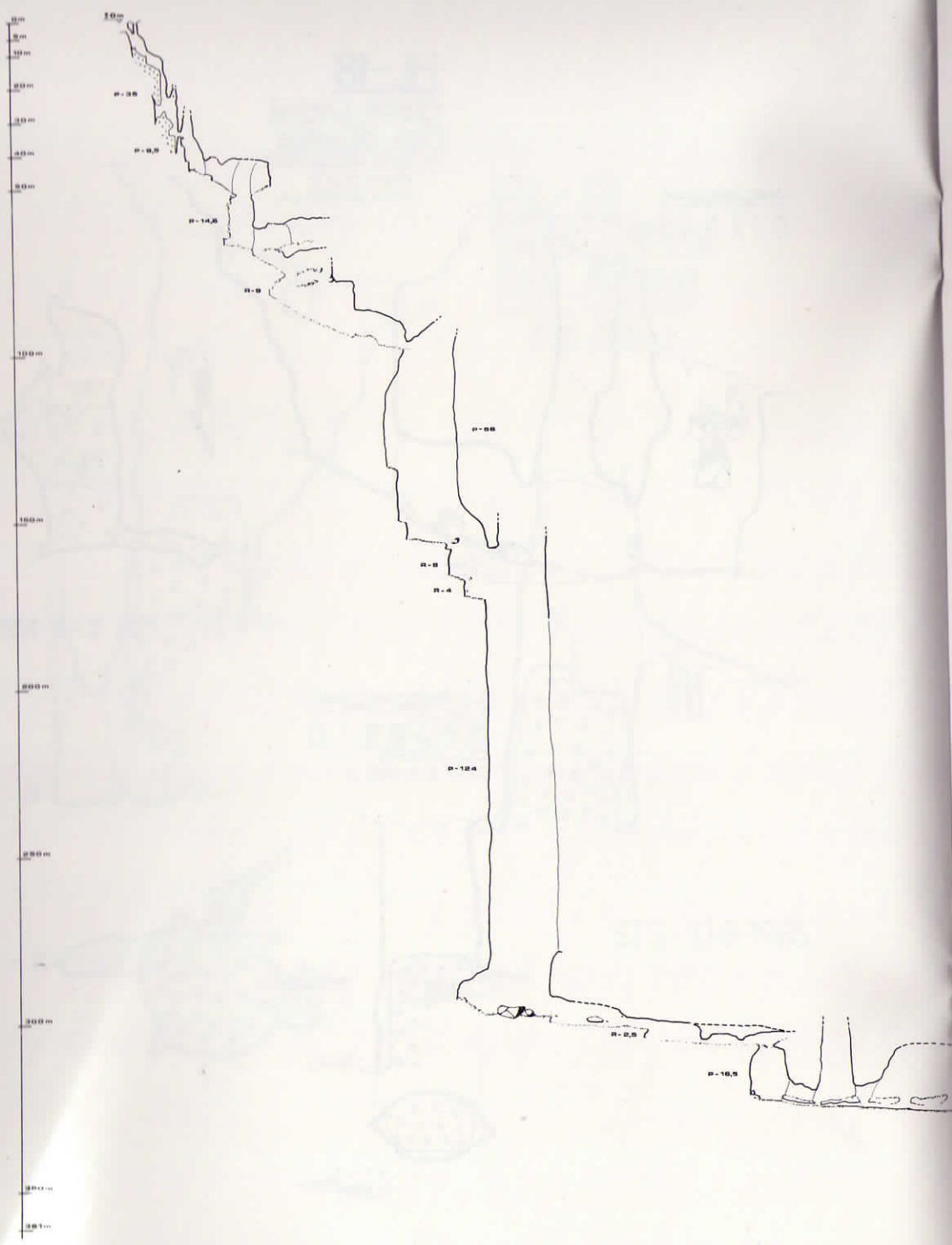
HL-19

Massís Central

Pics d'Europa

SIS / 10-8-1985

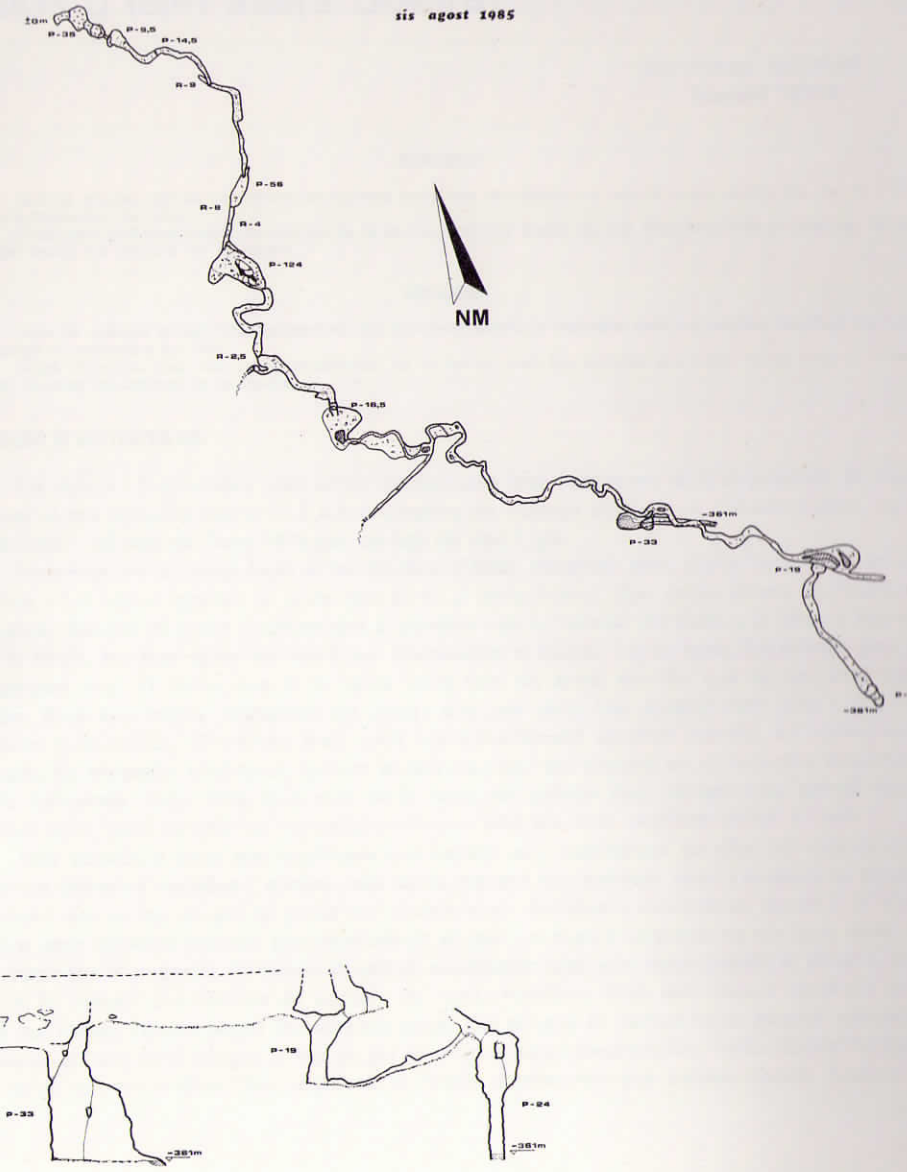

SIMA DEL INFANZON (JI-4)

PICS D'EUROPA MASSÍS CENTRAL

TOPOGRAFIA: Francesc Navarro, Enric Carles Gil, Jaume Badiella,
Ferran Aguirre, Jenar Indurain i Xavier Badiella.

sis agost 1985

NOTES BREUS SOBRE LA CIGALERA DE L'OBAGA DE BALERAN (Alòs d'Isil-Pallars Sobirà)

Per Ferran AGUIRRE
Manuel VIVES

RESUMEN

Amb el present treball comentem les últimes activitats realitzades en aquest avenc durant els mesos d'Octubre i Novembre de 1985.
Finalitzem amb una petita descripció de la cavitat amb les dades de què disposem fins al moment. Hi adjuntem també un croquis de la cavitat.

RESUMEE

Avec le présent travail nous comentons les dernières activités réalisées dans ce gouffre, pendant les mois d'octobre et novembre de 1985.
Nous finissons avec une petite description de la cavité, avec les données que nous avons jusqu'à ce moment. Ci-joint un croquis de la cavité.

RESUM D'ACTIVITATS:

Els dies 5 i 6 d'octubre vam sortir de Terrassa tres companys amb el propòsit de comprovar si era possible entrar al E.A.5 o Cigalera de l'Obaga de Baleran. L'avenc estava tapat a la cota -60 des de l'any 1979 per un tap de neu i gel.

Installats en el camp base a les Bordes d'Alòs, esperem més d'una hora que pari de ploure i tot seguit agafem la pista que porta a unes mines. Una corba abans de finalitzar aquesta, deixem el cotxe i comencem a caminar cap a l'avenc. Arribem a la boca a les sis de la tarda, tot just quan es feia fosc. Comencem a baixar i a la base del primer pou ja trepitgem neu! El Jenar, que ja hi havia estat feia sis anys, ens diu que la neu està molt baixa. Això ens anima. Installem els «pits» que, per cert, han quedat molt alts i ens endinsem a la rimaia. 50 metres més avall aproximadament quedem aturats. La rimaia està tapada. En no poder continuar, tornem endarrera i ens entretenim en el meandre descobert pels francesos, l'any 1979, que surt de la base del primer pou. La neu aquí també havia baixat molt, però tampoc no es podia continuar. Vist tot això, decidim tornar a casa.

Una vegada a casa ens capficava que aquest any haguéssim davallat 20 metres més que les darreres vegades i encara més de la manera tan sobtada com s'acabava la rimaia. Creient que el tap de gel no podia ser massa gros, decidirem tornar-hi el dia 26 i 27 d'octubre amb material adequat per desobstruir el pas. La nostra sorpresa va ser que, després de pujar tot el material, la rimaia ja estava destapada; algú ens havia passat al davant. A la boca, hi trobem una vintena de cargols de «spit» rovellats. Això ens dóna a entendre que, els qui fossin, havien pogut fer tots els pous. Cal dir que la cavitat havia quedat totalment instal·lada l'any 1979 i degut al tap de gel no s'havia pogut desinstalar. Sense dubtar-ho gens ni mica, entrem a dins. Una vegada a la rimaia comprovem que estava oberta. Trobem la

corda del S.I.E. tallada. Baixem fins al pas estret i, efectivament, la corda havia estat retirada. Decidim tornar-hi un altre dia a topografair, ja que no dúiem més material.

Els dies 1, 2 i 3 de novembre tornàvem a la Cigalera i aquesta vegada més que una sortida de cap de setmana, semblava una expedició per la quantitat de material que dúiem.

El divendres dia 1, a les nou del matí, comencem a caminar cap al forat. Després d'una breu parada al E.A.7, arribem a dalt. Avui baixarà un equip de quatre persones amb més de 500 metres de corda i instal·larà la cavitat fins al llac. Un altre equip de dos, topografiarà desde la cota —124 fins a la boca. Els dos restants baixen al campament a descansar. No han dormit en tota la nit degut al viatge.

A les vuit de la tarda del divendres, surt l'equip de topografia amb el seu treball realitzat. L'equip d'atac té problemes per passar el pas estret, i sols tres companys poden continuar. L'altre company no pot passar i torna cap al camp base. L'equip de punta deixa instal·lada tota la cavitat vertical.

El dia 2 surten del campament els dos companys que havien topografiat el dia anterior i els dos que restaren descansant. El nostre treball consistia a prosseguir l'exploració i topografiar el màxim possible. A les quatre de la matinada del dissabte dia 2, ens llevem preocupats, ja que l'equip de tres no havia tornat encara. A més, el company que no pogué passar, ens adverteix que tindrien problemes per remuntar el pas estret. Esmorzem ràpidament i sortim cap a l'avenc. Efectivament, quan arribem al pas estret, els trobem per sota d'aquest sense poder sortir. Els ajudem a franquejar el pas instal·lant un polipast i, després de molts esforços, els podem treure. Tot això ens fa perdre 3 hores. A partir d'aquest moment hem de modificar tots els nostres projectes d'exploració i topografia de la cavitat. El nostre equip es reduí a tres persones (ja que un company es trobava malament) que havien de desinstal·lar la cavitat fins a la cota —124. Això suposava pujar els 500 mts. de corda i passar-los pel pas estret. Per tant, ja no podríem tornar a la cavitat, no podríem acabar la topografia ni tota l'exploració per manca de temps.

Malgrat tot, decidim continuar, descendim ràpidament tots els pous i ens entretenim una mica buscant la continuació entre els meandres. Per fi arribem al llac. Instal·lem el pou de 9 mts. i inflem el petit bot monoplaça que dúiem. Degut que el bot era tan inestable, no vam poder clavar res i, per tant, no poguérem sortir del bot i atènyer cap possible continuació. Decidírem deixar-ho per una altra ocasió i amb un bot biplaça.

Ja era molt tard i dúiem bastants d'hores a dins. Fem un àpat bastant decent i comencem la pujada. Desinstal·lem la cavitat fins al pas estret i topografiem fins al pou de 35. En el pas estret no tenim massa problemes per passar nosaltres, però tot al contrari pel que fa al material, gairebé 500 metres de corda. Remuntar-ho tot per sobre del pas ens va suposar unes 5 hores. Després de molts esforços, vam haver de passar les cordes una a una i desplegadas.

Deixem tot el material per sobre del pas estret i sortim a l'exterior a les 6 del matí del dia 3. Arribem al campament i la resta de companys ja es preparava per pujar a recuperar tot el material. L'equip era bastant nombrós: la nit anterior havien arribat cinc companys més per ajudar-nos si calia. A les 7 de la tarda deixàvem enrera tots els nostres esforços a la Cigalera de l'Obaga de Baleran sense haver fet res més del que ja havien fet els espeleòlegs francesos.

Els nostres ànims no s'acaben aquí i, així que el temps ho permeti, esperem estar una altra vegada treballant en aquesta cavitat.

DESCRIPCIÓ DE LA CAVITAT:

La boca de 3 x 4 metres dóna accés a un pou de 25 mts., la base del qual és plena de neu. Si seguim per la part N., trobarem una galeria descoberta pels francesos l'any 1979. S'acaba als pocs metres de recorregut, després de baixar un pou de 6 mts. i un pou de 16 mts. Tota la galeria està reblerta de neu. Per la part S., que és per on continua la cavitat, trobarem una rampa de neu amb molt de pendent i que baixarem ajudats per una corda. Al final de la rampa, hi ha dues rimaies. Nosaltres vàrem baixar per la primera que trobem, la de més a l'E. Aquesta és l'accés d'un pou de 14 mts. entre roca i gel, que es fa un xic estreta al final. Un cop baixat el pou, trobem una saleta i a la banda esquerra una finestra que dóna pas a la base d'una xemeneia. Seguint per la rimaia avall, trobem un pou de 40 mts. que acaba en un tub inclinat de gel d'un 3 mts. de llarg que desemboca en un pou de 7 mts. Continuem per una rampa de neu que també baixarem amb corda i arribem a la cota -124 mts., segons el nostre croquis. Aquí deixem definitivament la neu.

A la cota -124 ens trobem davant d'un ressalt de 4 mts. molt estret, que finalitza amb un pas extremadament difícil, degut a les seves reduïdes dimensions (cal remarcar que, de moment, és l'única gran dificultat de la cavitat). Un cop superat el pas de la «tita» trobem un pou bastant ample de 21 mts. Tot seguit, endinsant-nos per uns blocs en oposició, baixem un ressalt de 6 mts. i amb corda uns pous de: P-7, P-14, P-6'5, R-3, P-57 i P-35 mts. A partir d'aquí la cavitat pren un aire més planer.

En direcció NW. surt una galeria d'una trentena de metres. Aquí la cavitat comença a complicar-se, degut a la diversitat de galeries que anem trobant. Nosaltres aquesta vegada no vàrem baixar fins a la sal final (per tant no la descriurem), sinó que vàrem flanquejar per sobre del R-3'5. Seguint per un meandre remuntant, amb l'ajuda d'una corda, trobem que, a dalt, la galeria es bifurca. Si continuem per la que surt més a la dreta, trobarem el pou de 25 mts. que dóna a la sala final. Flanquejant el pou per sobre, trobem als pocs metres el pou de 9'5 mts., que baixem fins al llac. Si per altra banda seguir la galeria que surt a l'esquerra, podem arribar a un pou de 20 mts. (segons els francesos), que per manca de temps no vam baixar.

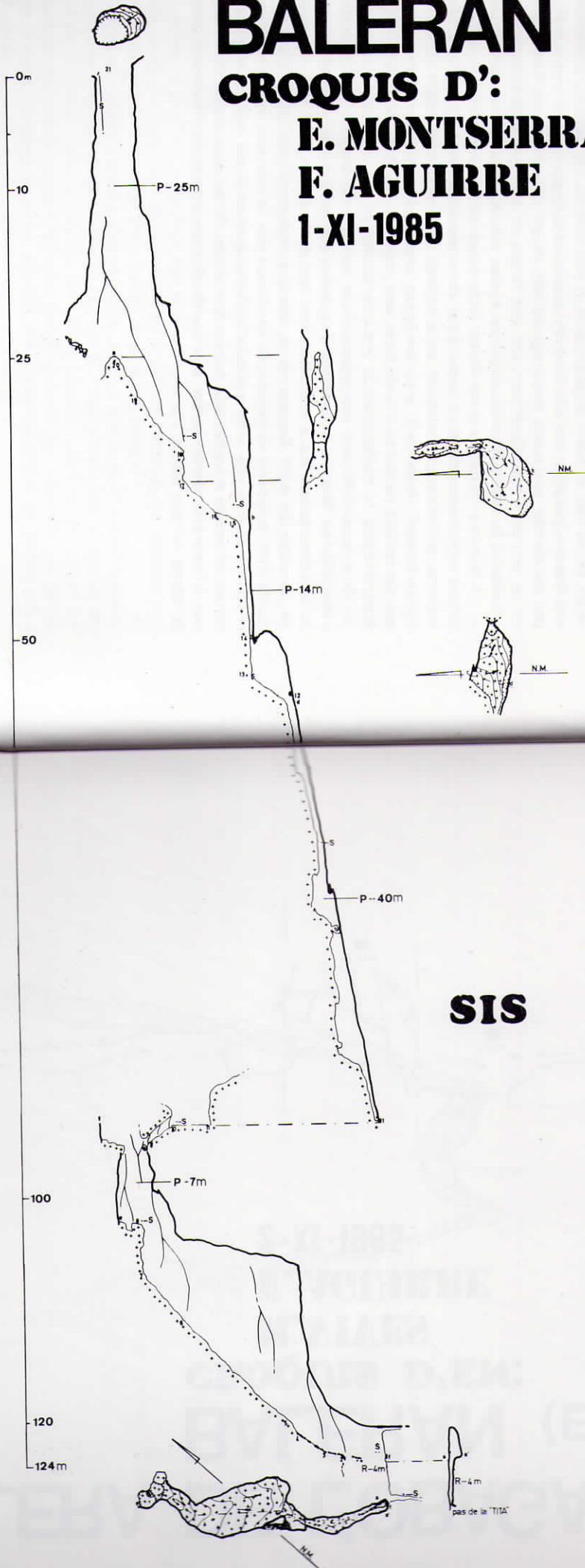
CIGALERA DE L'OBAGA DE BALERAN (EA-5)

CROQUIS D':

E. MONTSERRAT

F. AGUIRRE

1-XI-1985

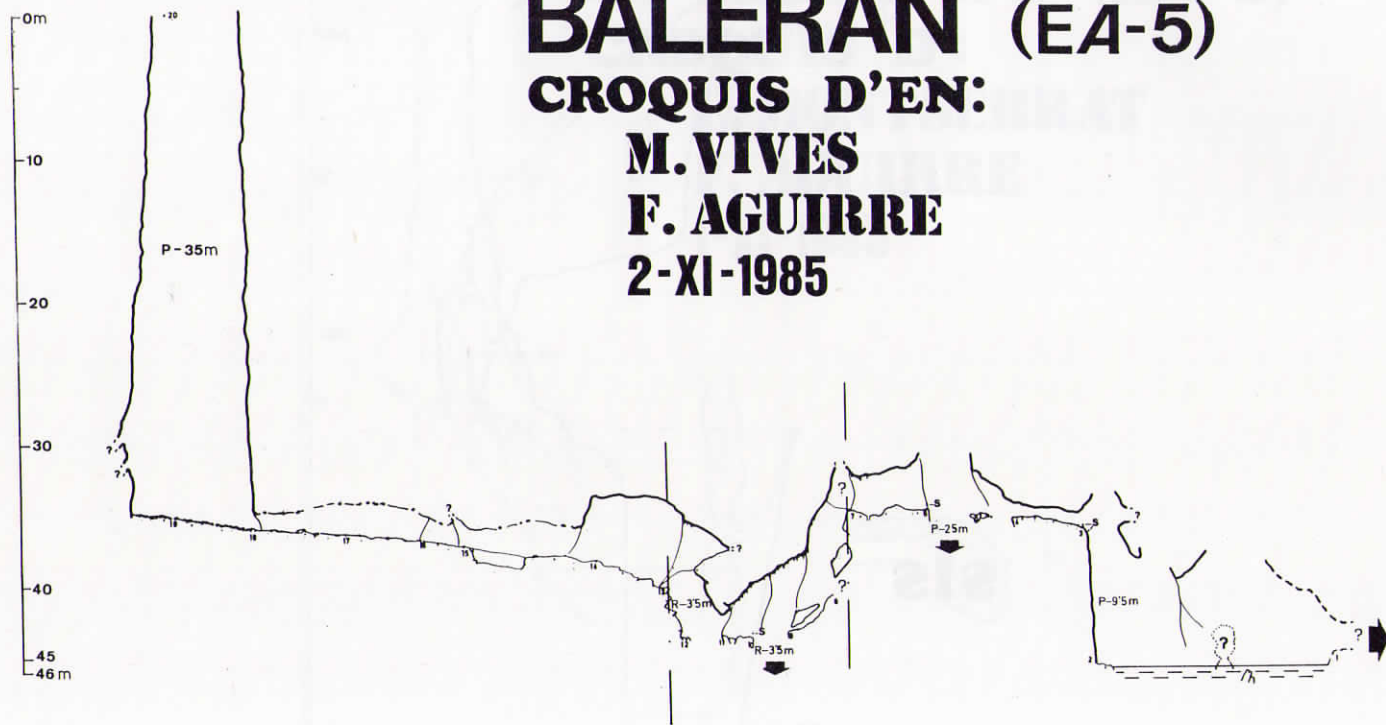
CIGALERA DE L'OBAGA DE BALERAN (EA-5)

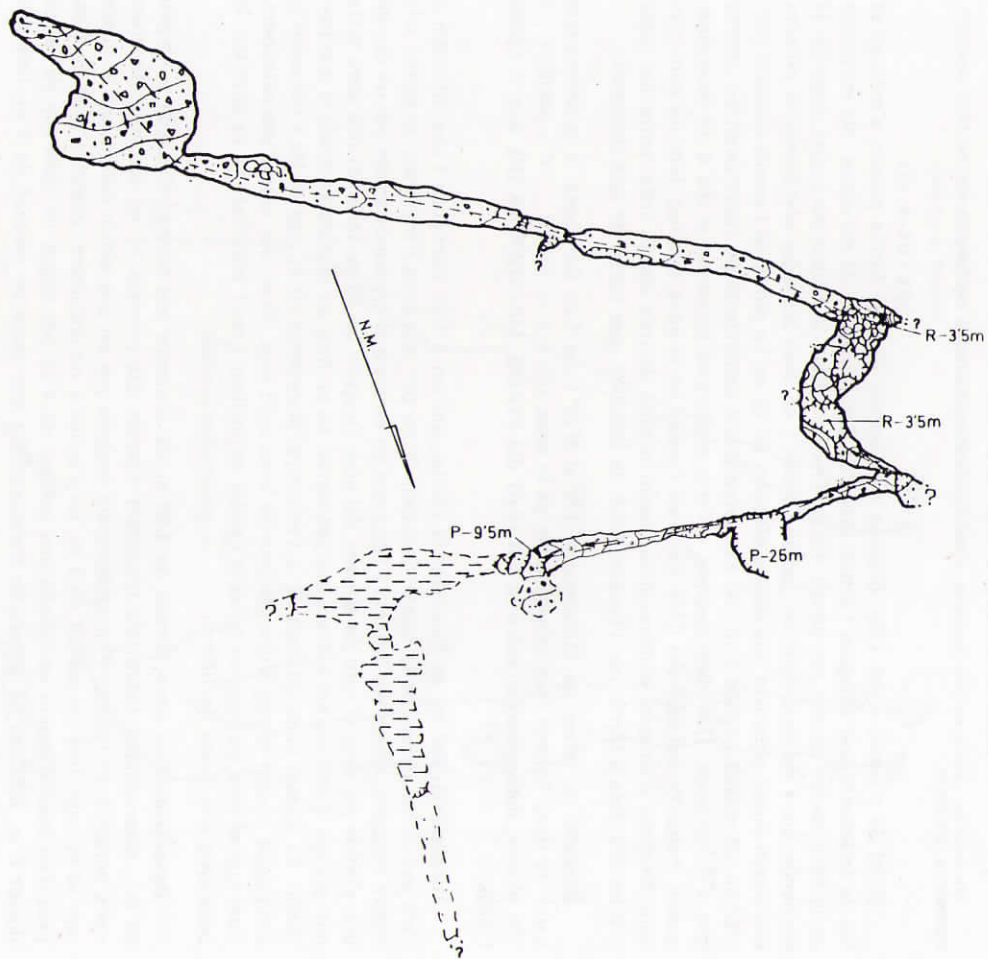
CROQUIS D'EN:

M. VIVES

F. AGUIRRE

2-XI-1985

SIS

L'AVENC DE CAN GARRIGOSA

Per **Xavier BADIELLA i NOGUERA**
Eduard BADIELLA i NOGUERA
Jaume CLAVERI i CASAS (GES del CMT)

RESUMEN

Se describe l'avenc de Can Garrigosa, sima recientemente abierta en los conglomerados de Sant Llorenç del Munt. Matadepera, Barcelona.

SUMMARY

We describe l'avenc de Can Garrigosa, a new hole recently opened in the Sant Llorenç del Munt mountain. Matadepera, Barcelona.

El 29 de novembre del 1983, després de diversos dies de fortes pluges, s'enfonsà el tap de sediments que amagava l'actual avenc de Can Garrigosa. El dia abans, els masovers de la casa havien passat per aquell indret. Ens va arribar la notícia pocs dies després. El diumenge dia 4 de desembre, en Jaume Claveri i en Joan Boixader efectuaren la primera exploració duent solament una escala electron de 20 m. La punta de l'escala quedava penjada en un ressalt aeri de 5 m., on s'observava una continuació on ressonaven les pedres que s'hi llençaven. Dos dies després, en una exploració nocturna, el dia 6 de desembre, quatre membres del GES del CMT exploren l'avenc en la seva totalitat, fent un petit croquis. Després d'aquesta exploració, en tenim notícia de tres visites més, entre les quals n'hi ha una duta a terme per l'Espeleo Club de Sabadell, que varen fer una topografia.

Situació: Al terme de Matadepera, 170 al N 22° E de Can Garrigosa, a la carena que baixa de Roca Petanta. Les coordenades de la boca són : X = 417,00 Y = 4610,31 , 2 700 m.snm, determinades sobre el full IV-03 del PTAMB MATADEPERA (N) esc. 1:10.000 (1970).

Localització: Per tal de localitzar la cavitat, anirem a Can Garrigosa i ens situarem a l'era que hi ha darrera de la masia. Seguirem 20 m. per una pista i trobarem un edifici a la nostra esquerra. Deixarem la pista i seguirem en direcció N aproximadament per un corriol que s'enfila pel dret al turó de darrera del mas. Després de 60 m. tallarem una altra pista que planeja. Continuarem enfilant-nos pel corriol 80 m. més en la mateixa direcció que portàvem. En aquest punt, girarem 90° a l'esquerra, planejarem 30 m. cap al NE i trobarem la boca de la cavitat enmig d'una clariana de bosc molt brut, 10 m. per sota d'una carbonera. Com que el tros de bosc on hi ha la cavitat és inclinat i molt transitat, es va envoltar la boca amb una tanca de filferro.

Descripció: Una boca terrosa de 1,50 m. de diàmetre ens permet d'accedir a un pou de 60°, desenvolupat sobre una important diàclasi. Els primers 10 m. són molt terrosos i ens porten a un repetjó d'on es continua després per un pas estret continuant la rampa uns 10 m. més fins un ressalt de 3 m. on s'arriba a un important repetjó a -21 m. Després d'un fraccionament es davalla una vertical de 4 m. per seguir un altre cop en rampa durant 8 m. més, on es supera un fraccionament per caure en vertical de 7 m. fins a la

planta final de la cavitat en pendent cap al Nord, on assoleix els $-42,6$ m. de profunditat màxima. Pel damunt d'aquest punt puja una xemeneia de 15 m., on trobem un repetjó en un racó del qual s'observa un xic de concreció, que és l'única que existeix en tota la cavitat.

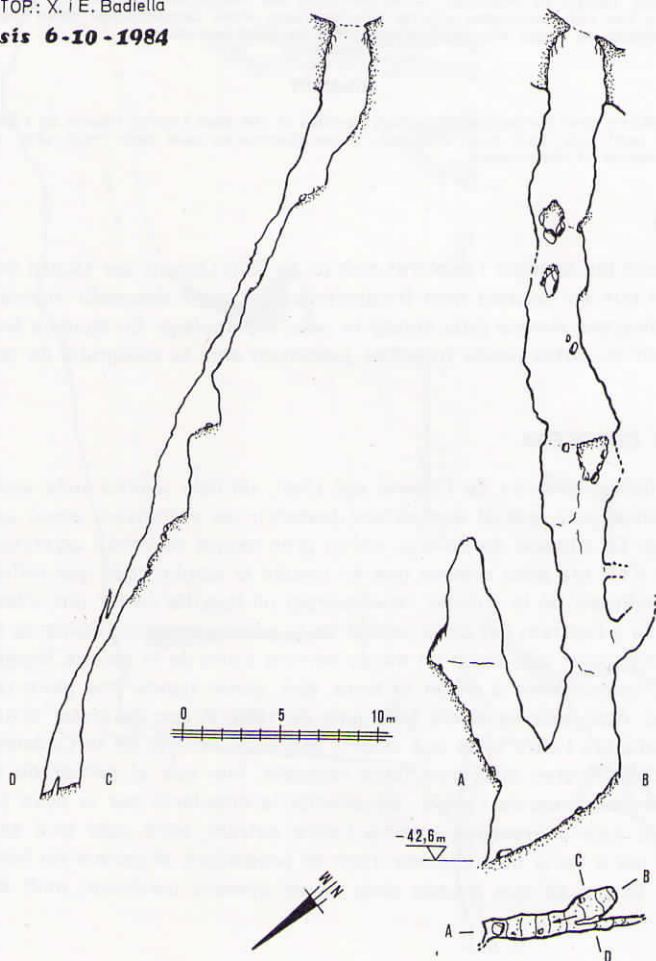
Espeleogènesi: La cavitat és formada en les pudingues de l'Eocè de Sant Llorenç del Munt, assentada sobre una diaclasi de direcció $N 40^\circ E$, originada per les infiltracions de les aigües que han actuat en forma corrosiva.

AVENC DE CAN GARRIGOSA

-les pinasses- Sant Llorenç del Munt

TOP: X. i E. Badiella

sis 6-10-1984

NOVES TROBALLEES A CAVITATS DE SANT LLORENÇ DEL MUNT I SERRA DE L'ÒBAC

Per **Xavier BADIELLA** i **NOGUERA**
Con **MANSELL** (Scottish)

RESUMEN

En el presente trabajo se describen varias cavidades del Macizo de Sant Llorenç del Munt y Serra de L'Òbac, en las que han sido exploradas algunas galerías hasta ahora desconocidas; estos descubrimientos han sido efectuados después de largos días de desobstrucción de pasos estrechos.

SUMMARY

This paper details new discoveries in various cavities of the Sant Llorenç i Serra de l'Òbac massif. Some galleries, unknown until now, have been explored. These discoveries have been made after long hours spent clearing narrow passages of obstructions.

INTRODUCCIÓ

En un massís tan conegut i explorat com el de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Òbac, hom s'estranya que en cavitats molt freqüentades es pugui descobrir alguna cosa. Aquest és el cas de diversos avencs prou coneguts pels espeleòlegs. En aquesta breu nota volem donar a conèixer aquestes noves troballes, juntament amb la topografia de tal com són ara les cavitats.

AVENC DE LA CODOLEDA

És, sens dubte, després de l'Avenc del Llest, un dels avencs més visitats de tot el massís, i estem segurs que el que vàrem descobrir no estranyarà ningú que hagi visitat aquesta cavitat. La situació de l'avenc, en un gros morral de roca i aquesta en desenvolupar-se al llarg d'ell, era prou estrany que no creués el cingle, cosa que tothom trobarà ara força lògic. Analitzant bé la qüestió, resolguérem un bon dia de fer una ullada a fons de la gatera que hi ha a l'extrem Est de la cavitat en la galeria superior. Quina va ésser la nostra sorpresa en comprovar que venia un minso corrent d'aire de la galeria impenetrable. Força impressionats, començarem a gratar la terra, que, sense oposar-nos gaire resistència, ens anava fent lloc. Això succeïa el dia 7 de juny de 1980. A poc de gratar observàrem ja una llum que evidenciava l'altra boca que tindria ben aviat l'avenc de la Codoleda. Els treballs de desobstrucció duraren cinc dies força saltejats, fins que el primer de gener de 1981, sortíem per la nova boca de l'avenc. En principi la circulació per la nova gatera era molt penosa, ja que sols interessava sortir a l'altre extrem, però més tard es procedí a un eixamplament per a fer-la més còmoda. Hom es preguntarà el perquè no buscàvem la boca per l'exterior. El cas és que aquella zona és un immens bardissar, molt difícil de poder entrar-hi.

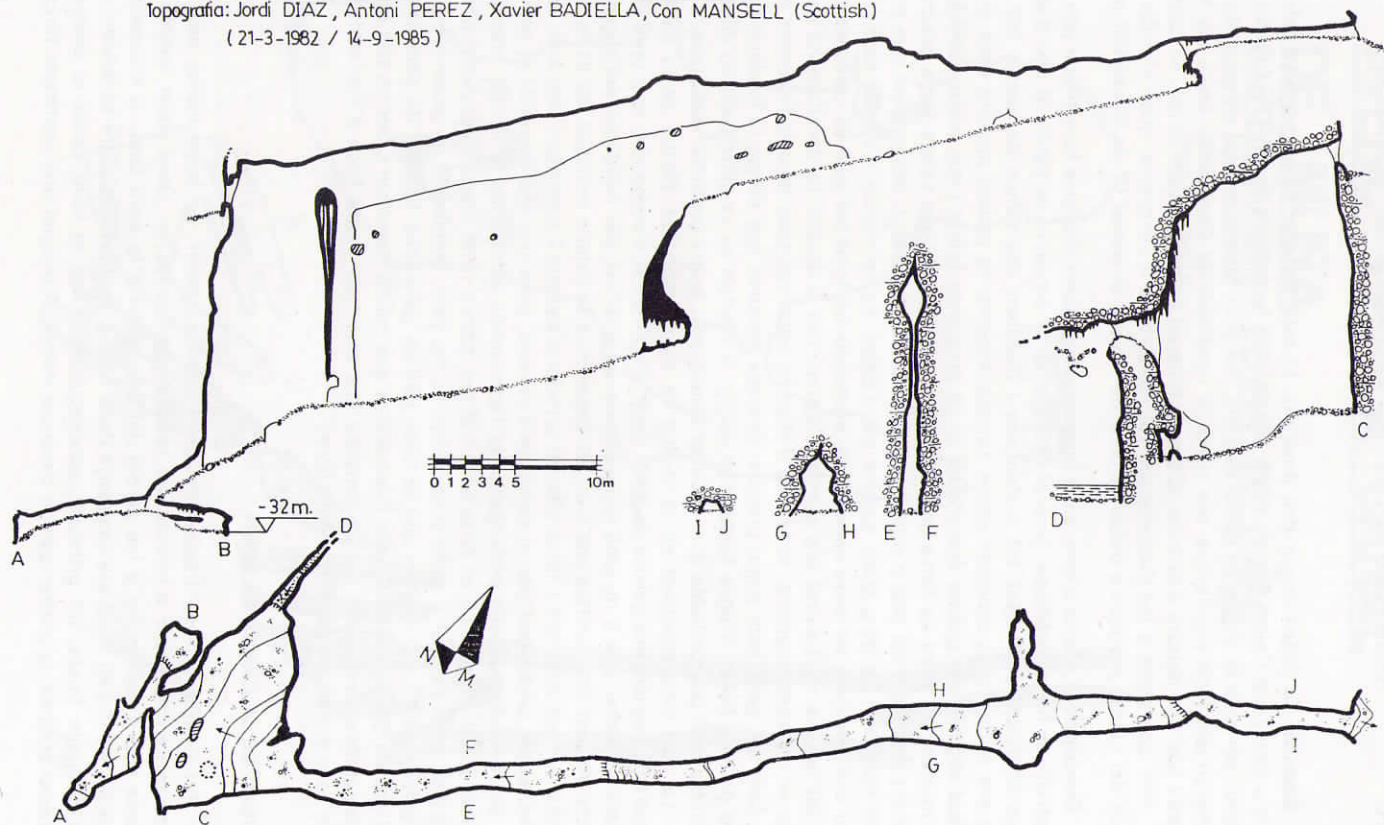

AVENC DE LA CODOLEDA

LA MOLA / SANT LLORENÇ DEL MUNT

Topografia: Jordi DIAZ, Antoni PEREZ, Xavier BADIELLA, Con MANSELL (Scottish)

(21-3-1982 / 14-9-1985)

Situació: Es poden seguir dos itineraris. El més conegut és el que surt dels dipòsits de la urbanització Cavall Bernat. Estan situats sota les roques de les Onze Hores. El camí segueix per sota el cingle en forma de pista fins a un torrent que cal creuar i seguidament s'empren una forta pujada que ens porta al camí que de Can Torras mena als Plecs del Llibre i que ens deixarà a la boca. El segon itinerari és des de Can Torras, on caldrà seguir pel camí que porta a les Castellasses tot desviant-se a l'esquerra, quan s'arriba sota els Plecs del Llibre, per anar a trobar la boca de l'avenc al costat W de l'esmentat morral.

Descripció: La boca s'obre en la intersecció de dues diàclasis formant un pou de 15 m. L'entrada és força incòmoda, però el descens es fa sense tocar paret; al peu d'aquest podem continuar per l'Oest tot acotant-nos i davallant una rampa de còdols poc estables que ens porten a un conducte estret. Un cop superat, es podran prendre dues direccions: al Sud segueix una galeria descendent on es progressa acotat i que acaba sobtadament als cinc metres. Pel Nord es baixa un petit ressalt i s'assoleix una saleta força concrecionada. Tornant a la base del pou d'entrada, seguint en direcció Nord, observarem que existeix un petit racó amb un gorg quasi sempre ple d'aigua. Sobre mateix d'aquest racó, remuntant amb una grimpada no gaire complicada, s'assoleix un forat pel qual es comunica a un pou. Un primer pas molt estret ens permet d'apropar-nos a aquest. La davallada ha estat intentada en diverses ocasions, si bé cap d'elles ha estat reeixida, donada l'estretor de l'entrada. Amb tot, però, hem pogut prendre diverses mesures que donen la fondària de 9 m. El fons del pou és ple d'aigua formant un gorg; la diàclasi es va estrenyent en direcció Nord i sembla molt poc probable que, davallat aquest pou, pugui continuar molt més.

La part més important de la cavitat és en direcció Est. Partint de la base del pou d'entrada, segueix una galeria de 18 m. molt alta. Aquest s'acaba amb una gran colada que caldrà remuntar uns 8 m. amb grimpada no agire difícil, per continuar mitjançant un conducte. Aquest cop, acotats uns 8 m., on donarem a la galeria principal, de 23 m., molt més ampla que les anteriors i força alta. Al principi d'aquesta i remuntant uns 4 m. en direcció Oest, es pot prosseguir per un conducte a pressió, guiat per una esquerra al seu terra que no és res més que una prolongació de l'esmentada galeria de 18 m. del principi. Es pot arribar fins a escassos 6 m. de la boca i al seu mateix nive. D'aquí, mitjançant una delicada cabriola, es pot tornar a sortir a l'exterior. És bo, però, instal·lar-hi un passamà. Seguint per la galeria de 23 m., veurem que té unes petites galerietes laterals de poca importància. A l'extrem Est, acaba amb unes concrecions que caldrà remuntar i, per un pas estret entre estalagmites, prosseguir per un corredor fins sortir per l'altra boca a l'extrem oposat del que hem entrat, en els Plecs del Llibre.

AVENC DE LA CANAL DE MURA

Tot i no ésser tan freqüentat com l'anterior cavitat, és força visitat amb motiu de curssets i sortides per a iniciats. No obstant això, ningú no havia posat interès amb uns forats que s'observaven a les parets del pou, quasi a la seva base; a escassos 5 m. Un bon dia, el 15-6-80, diversos companys de la secció decidiren resoldre el dubte i, tafanejant un d'aquells forats, tot grimpant, aconseguiren arribar al forat situat al costat Oest de l'avenc després de passar per un conducte estret. Aparegué una xemeneia força alta que

AVENC DE LA CANAL

DE MURA

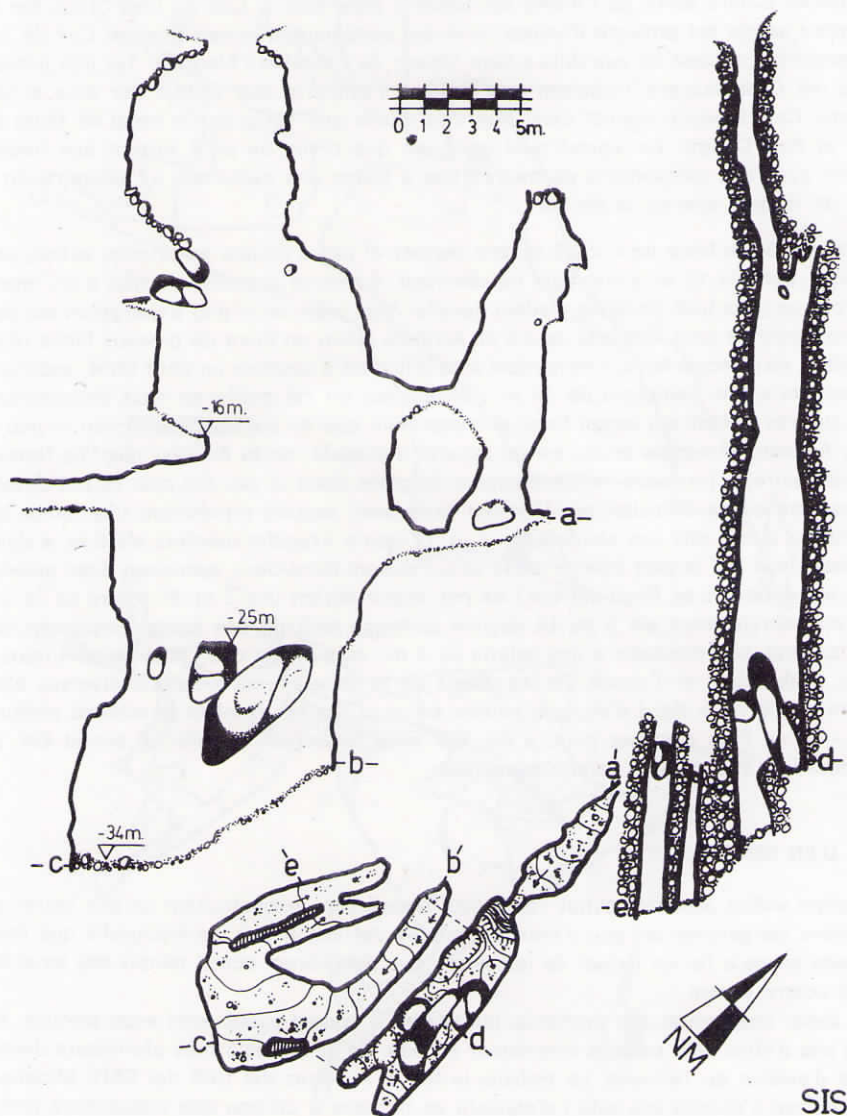
CASTELLSAPERA / SERRA DE L'OBAC

Topografia: Ferran AGUIRRE

(5-5-1985)

Miquel Angel MARTINEZ

Xavier BADIELLA

SIS

calgué remuntar dificultosament. Un altre forat semblant s'obre al costat oposat d'aquest, però ens ha estat impossible d'accedir-hi. En la part inferior de la cavitat, on hi ha dues galeries paral·leles, es va excavar un xic per fer-nos pas i comunicar aquestes galeries pel seu extrem Oest.

Situació: Caldrà sortir de l'Alzina del Sallari i pujar fins al Coll de Tres Creus per les carreteres i pistes del projecte d'urbanització ara sortosament aturat. Des del Coll de Tres Creus seguirem el camí ral que dúia a Sant Vicenç de Castellet i Manresa. Tot just passada la Roca del Castellsapera, trobarem una cruïlla a l'esquerra que volteja per sota el Castellsapera. Caldrà seguir aquest camí fins a la cruïlla que baixa per la canal de Mura i el que va al Puig Codina. En aquest punt trobarem que creua un petit torrent que haurem de seguir avall una cinquantena de metres fins a trobar una carbonera a l'esquerra, en un extrem de la qual apareix la cavitat.

Descripció: La boca de 1 x 0,5 m. ens permet el pas a un pou en principi estret, però allargassat, que als 10 m. s'eixampla notablement. 6 metres després, s'arriba a un repetjé format per un gros bloc encaixat. Podem davallar 8 m. més, on el pou s'allarga un xic més, mantenint, però, la seva amplada de 2,5 m. Arribem sobre un munt de grossos blocs (d'origen clàstic) en direcció Nord, i remuntant amb dificultat s'assoleix un petit forat, superat el qual, arribem a una xemeneia de 12 m. d'alçada per on cal enfilarse molt delicadament. A pocs metres trobem un segon forat al costat Sud, que es comunica altre cop al pou de l'avenc. Aquesta xemeneia acaba en un repetjé incòmode, on la diàclasi que l'ha formada es fa molt estreta. Tornant a l'amuntegament de grans blocs al peu del pou, es pot davallar entre aquests sense dificultat per l'extrem Nord-Oest, seguint ràpidament una rampa que ens condueix a una sala que amideix 6 x 4 m. El sostre irregular assoleix els 6 m. d'alçada en alguns casos. En la part inferior de la sala, l'extrem Nord-Oest, apareixen dues galeries. La més al costat Est és força estreta i es pot seguir durant uns 6 m. El sostre es fa més estret, no sobrepasant els 5 m. La segona comença amb un pas acotat empíador que, un cop superat, ens condueix a una galeria de 7 m., més ampla que l'anterior el sostre és més alt: arriba als 8 m d'alçada. En les parets de la galeria hi ha encaixats diversos blocs força grans. L'extrem Nord d'aquesta galeria és on la cavitat assoleix la màxima profunditat de -36 m. Prop d'aquest punt, a peu del terra, trobarem un forat, al costat Est, pel qual s'accedeix a la primera galeria esmentada.

AVENC D'EN SENDO

Havíem visitat aquesta cavitat l'any 1976. Aquell cop desobstruïrem un pas estret que comunicava les gateres del pou d'entrada amb les del segon pou. La topografia que realitzàrem ens animà a fer un treball de la cavitat, que publicàrem aquell mateix any en el butlletí del nostre centre.

En ésser una cavitat poc profunda, les anades a aquest avenc eren esporàdiques, fins que, en una d'elles, una troballa sorprenent escalfà els ànims dels més aferrissats desobstructors d'avencs de Terrassa. La troballa la féu J. A. Pérez del GES del CMT. Mitjançant un pas estirat s'assolia una sala i d'aquesta es passava a un pou que comunicava amb la

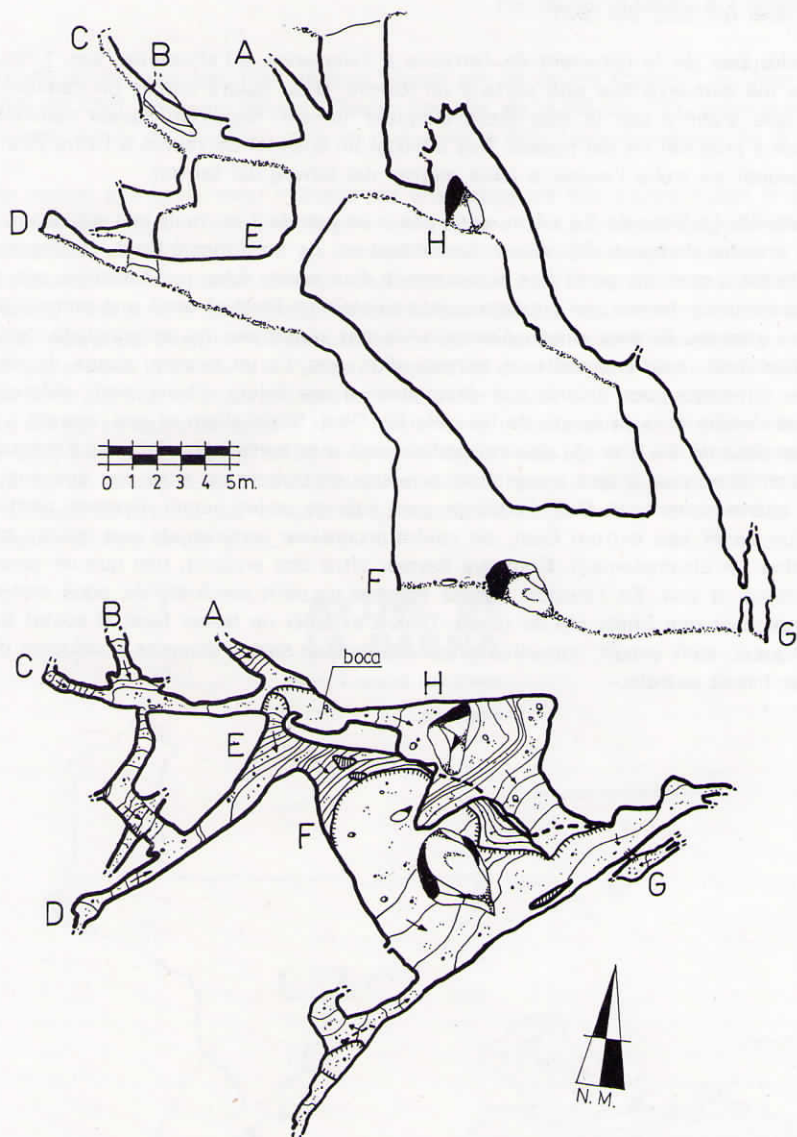
AVENC D'EN SENDO

SERRA de L'OBAC (MATADEPERA)

Topografia: Eduard BADIELLA (8-2-1976)

Con MANSELL

Xavier BADIELLA (31-12-1985)

sala final de la cavitat; també es desobstruïren diverses gateres a la mateixa sala final. Cal dir, però, que la gran part d'aquesta tasca la féu gent del GES de Terrassa i, en alguns casos, amb la col·laboració de la S.I.S.; nosaltres en realitzàrem la topografia, i es per això que publiquem aquest treball de la cavitat, deixant clar que la descoberta de les noves galeries és obra del GES del CMT.

Situació: Des de la carretera de Terrassa a Talamanca, a l'alçada del Km. 7,750, surt un camí a mà esquerra que ens porta a un torrent. D'ací caldrà cercar un caminet molt perdedor que s'enfila per la riba dreta d'aquest torrent. Seguirem aquest caminet que circula molt a prop del llit del torrent, fins a trobar un bosquet de roures a l'altra riba; sota aquest bosquet es troba l'avenc, a pocs metres del talweg del torrent.

Descripció: La boca de 2,5 x 1 m. dóna pas a un pou de 7 m. molt ben erosionat. D'ací es poden prendre diverses direccions. Remuntant un xic en direcció Oest, es segueix per una galeria baixa que ens porta fins a una saleta d'on surten dues ramificacions que s'acaben al cap de pocs metres; en aquesta saleta existeix un forat al terra que comunica amb unes altres gateres. Tornant al pou d'entrada, es pot seguir per una pronunciada rampa en direcció Sud-Oest, que ens porta al principi d'un pou. En un extrem, abans de davallar aquest, es pot seguir una galeria que desemboca a una saleta. Abans, però, existeix una gatera que s'enfila vers la saleta de les galeries Oest. Si davallem el pou, anirem a parar a una gran sala de 9 x 6 m. A aquesta podem arribar-hi també des del pou d'entrada, en direcció Est, anem per un pas arrupit fins a la sala on trobem un altre pou que ens porta a la sala abans esmentada. Des d'aquesta gran sala es poden seguir diversos petits conductes, l'un en el seu extrem Oest, on caldrà progressar arrossegats uns quants metres fins a trobar un eixamplament. Continua llavors, altre cop arrupits, fins que un gros bloc ens interromp el pas. En l'extrem oposat trobem un petit conducte de pocs metres de desenvolupament que fineix ple de grava. També existeix un tercer forat al costat Sud de la sala. Aquest, molt estret, comunica a una saleta d'on surten diversos conductes de poc recorregut i molt estrets.

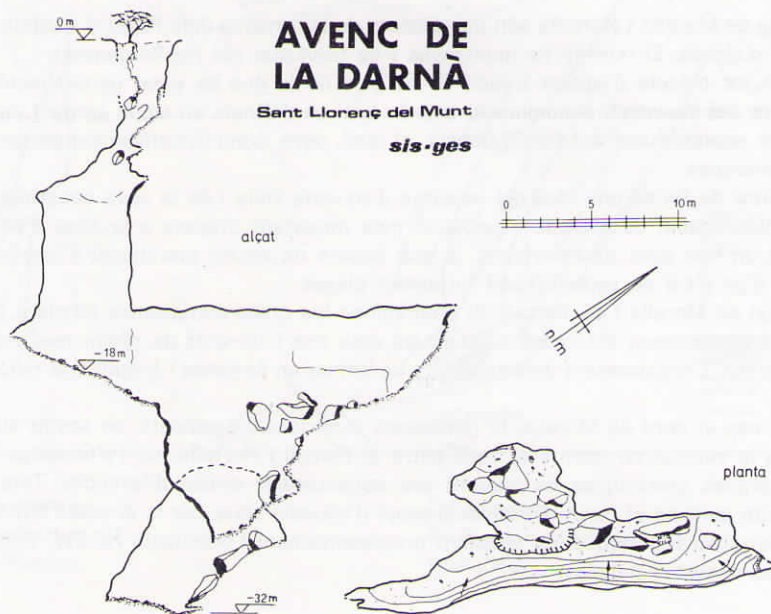
UN NOU AVENC A SANT LLORENÇ DEL MUNT: L'AVENC DE LA DARNÀ

Per Xavier BADIELLA i NOGUERA

El dia 30 de març del 1986, el grup format per en Jaume Claverí i en Joan Boixader, del GES del CMT, junt amb Eduard i Xavier Badiella, de la SIS del CET, exploraren després de diverses hores de desobstrucció, un nou avenc a Sant Llorenç: l'Avenc de la Darnà, de —32 m.

La cavitat ens havia estat indicada per uns boscaters que havien trobat la cavitat tot desbrossant per aquella contrada. Segons ens indicaren, es tractava d'un petit pou de 3 m., on s'observava un minúscul forat en principi impracticable. En una primera visita efectuada per en Jaume Claverí, aquest, després de llençar unes pedres pel forat impracticable, constatà que a sota existia una cavitat de certa envergadura pel ressò que es sentia. Amb aquesta esperança, aprofitant les vacances de Setmana Santa, ens decidírem a desobstruir el pas que privava l'entrada a la cavitat. Després de dues llargues hores de treball, aconseguírem obrir un pas força ample que ens va donar accés a la nova cavitat.

La cavitat consta d'un pou de 18 m. que trobem interromput per un pas estret als 3 m. i més tard, per un gran bloc. La base del pou és formada per una diàclasi allargassada de més de 22 m., al mig de la qual s'obre un segon salt vertical de 7 m., que dona a una sala final. L'avenc és afectat per un procés quimioclàstic degut a la presència d'un estrat de sorrenques d'uns 2 m. de gruix.

ELS PORTS (Castelló). ALGUNES CAVITATS DE LA ZONA DE SORITA I HORTELLS

Per **Jaume CENTELLES i JOVER**
Josep GERMAIN i OTZET
Salvador VIVES i JORBA

RESUMEN

En este trabajo se describen varias cavidades de la zona de Sorita de Morella y Hortells (Els Ports, Castellón) y las características de la zona.

RESUMÉE

Dans ce travail on décrit plusieurs cavités dans la zone de Sorita de Morella et Hortells (Els Ports, Castellón) et les caractéristiques de la zone.

A principis de 1974, un equip de la nostra secció va traslladar-se diverses vegades a la zona dels Ports (Castelló) per explorar unes cavitats de Sorita de Morella i Hortells. Agraïm l'ajuda i la informació rebuda del Sr. Miquel Bail i Puig, de Sorita, però resident a Terrassa, que fou qui ens acompanyà i orientà en totes les ocasions.

DESCRIPCIÓ DE LA ZONA

Sorita de Morella i Hortells són dos poblets de la comarca dels Ports, a Castelló, situats a 600 m. d'alçada. El terreny és muntanyós i és travessat pel riu Bergantes.

El sector objecte d'aquest treball forma part de la que ha estat generalment anomenada Serra del Maestrat, denominació amb la qual es defineix un ampli conjunt muntanyós del sector septentrional del País Valencià, el qual, però, administrativament pertany a diferents comarques.

A l'hora de fer-se una idea del paisatge d'aquesta zona i de la seva constitució geològica, la localització de Morella —població més important propera a la zona d'aquest treball— és un bon punt de referència, ja que separa un sector meridional d'àmplies moles i tallats, d'un altre de septentrional fortament plegat.

Al sud de Morella i del Forcall, hi predominen les grans plataformes tabulars, les quals han estat intensament afectades per l'erosió dels rius i torrents de règim mediterrani que les travessen. L'encaixament dels seus llits ha format un feréstec i fragmentat relleu d'altres moles.

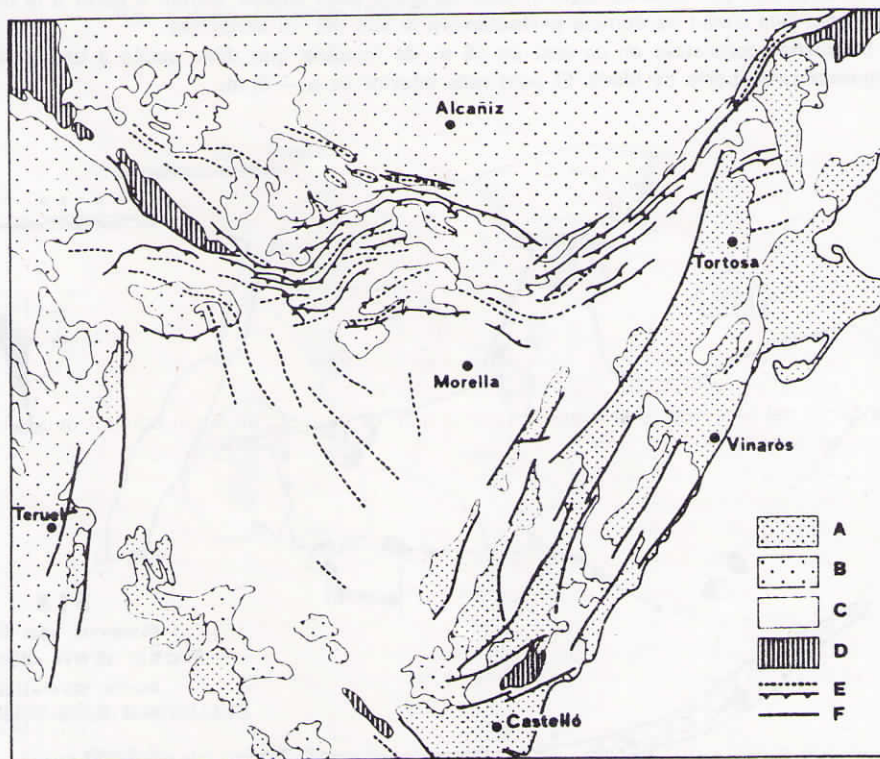
Més cap al nord de Morella, hi destaquen vigorosos plegaments, on sovint els estrats arriben a la verticalitat, com a la zona entre el Forcall i Hortells, on l'alternança de calcàries i margues cretàiques ha afavorit una espectacular erosió diferencial. Tots aquests plegaments palesen el canvi d'orientació propi d'aquesta zona, car la direcció NW-SE pròpia de les serralades ibèriques, va adoptant progressivament l'orientació NE-SW, típica de les serralades costero-catalanes.

Si ens desplaçem encara més cap al nord, un cop arribem a Sorita, s'evidencia gràcies a la presència de conglomerats terciaris, la proximitat del Baix Aragó. Les intercalacions argiloses existents en aquests conglomerats han permès l'existència d'àmplies balmes, algunes de les quals han estat aprofitades per a l'activitat humana. El cas del Santuari de la Verge de la Balma n'és un bon exemple. Al costat d'aquest santuari, a mitja paret del cingle, hi ha una petita cova —Cova del Dimoni— que té una llegenda curiosa. Diuen els habitants de la zona que, quan es feia una processó pel Santuari, el dimoni els tirava pedres des d'aquesta cova, fins que un dia van col·locar-hi una creu a la boca.

Si a tots aquests elevats i aspres relleus que abans esmentàvem, s'hi afegeix un clima de marcades tendències continentals, trobarem l'explicació de la migrada activitat agrícola

ESQUEMA GEOLÒGIC DEL MAESTRAT, PORTS I ENCONTORNS

A: Quaternari
 B: Terciari
 C: Mesozoic

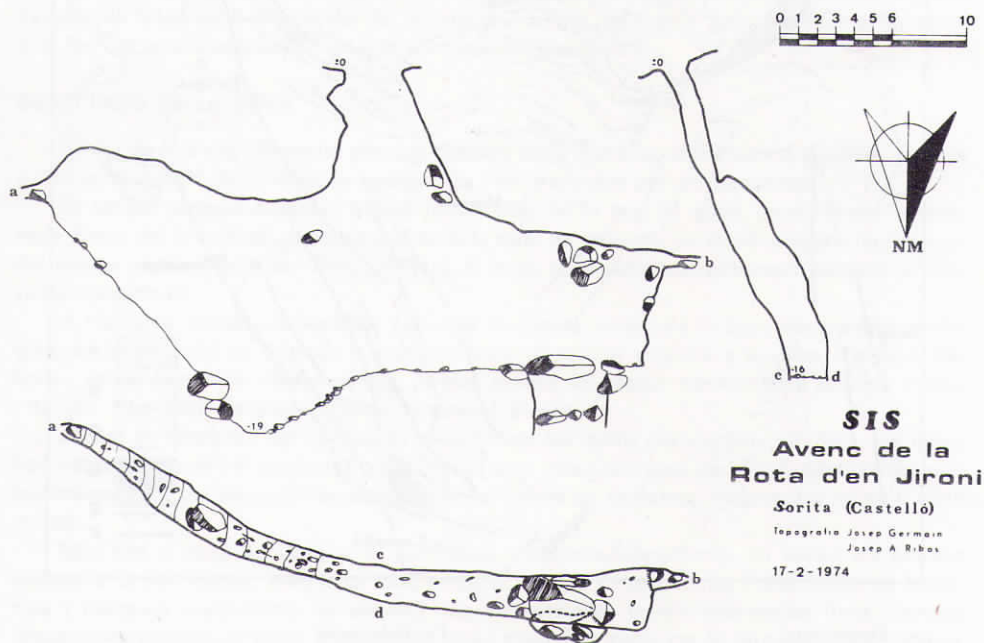
D: Paleozoic
 E: Plecs i cabalcaments
 F: Falles

que s'hi desenvolupa, refugiant-se a la majoria dels casos en els més aptes sòls de les valls fluvials, així com d'una decadent remaderia ovina i d'una avui ja desapareguda artesania. Factors tots aquests que han donat lloc a una emigració incontenible, a causa de la manca de recursos, la qual cosa si bé no altera l'activitat estrictament espeleològica, sí que ens afecta com a persones, perquè veiem com es perden unes tradicions i una cultura que, a força d'anar-hi moltes setmanes, ja començàvem a sentir nostra.

AVENC DE LA ROTA DE JIRONI

Situat al lloc anomenat «les Fonts Calentes», prop de Sorita de Morella. Un cop passades aquestes fonts, conegudes a tot el poble, on l'aigua brolla del terra a 20°, i situades a un costat del riu Bergantes, caldrà seguir riu amunt fins a trobar una primera canal a l'esquerra. Seguirem per aquesta canal i, després d'una forta pujada, anirem a parar a la boca de l'avenc. Des d'aquí es domina perfectament la vall del riu Bergantes.

La cavitat consisteix en un pou de 15 m. de fondària que dóna accés a una galeria allargassada recoberta de blocs. El punt més inferior és a -19 m.

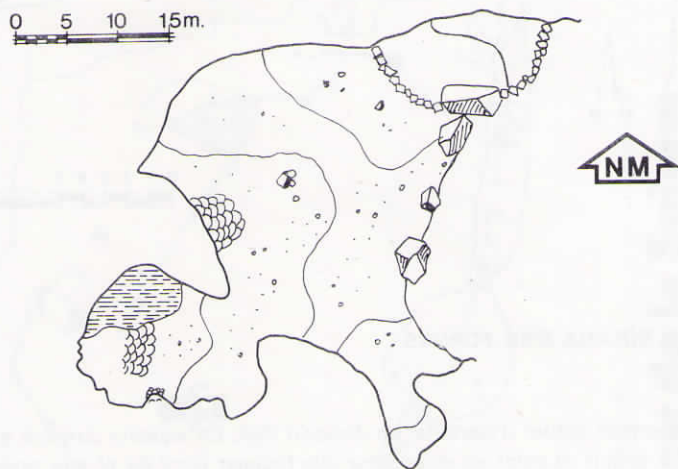
COVA DEL MAS PLANELL

Per arribar-hi cal seguir el camí que surt a l'esquerra del Mas Planell, a la sortida de Sorita, en direcció a Aiguaviva. Un cop travessat un torrent, en poca estona ja es divisa al cantó esquerre la gran boca de la cavitat. Es tracta d'una gran balma, que és aprofitada per a guardar-hi el ramat. La boca fa uns 40 m. d'amplada. Al fons de la cova hi ha un pas estret que condueix a una saleta recoberta de gorscs i on hi ha una zona inundada d'aigua.

Cova del Mas Planell

Sorita (Castelló)

Top.: S.Vives - J.Germain (SIS-1974)

AVENC DELS CASTELLETS

Situat al terme del poble d'Hortells. Des del mateix poble, a l'altra banda del riu Bergantes i en direcció 90°, es divideixen uns cingles de roca calcària. L'avenc està situat al mig d'un bosquet. Una de les boques —n'hi ha dues— cau al damunt mateix d'una bassa, a uns 50 m. per damunt d'aquesta. Es tracta d'una diàclasi molt llarga (60 m.), la part més ampla de la qual fa 2 m. L'altura màxima és de 6 m. i la fondària total de la cavitat és de 22 m.

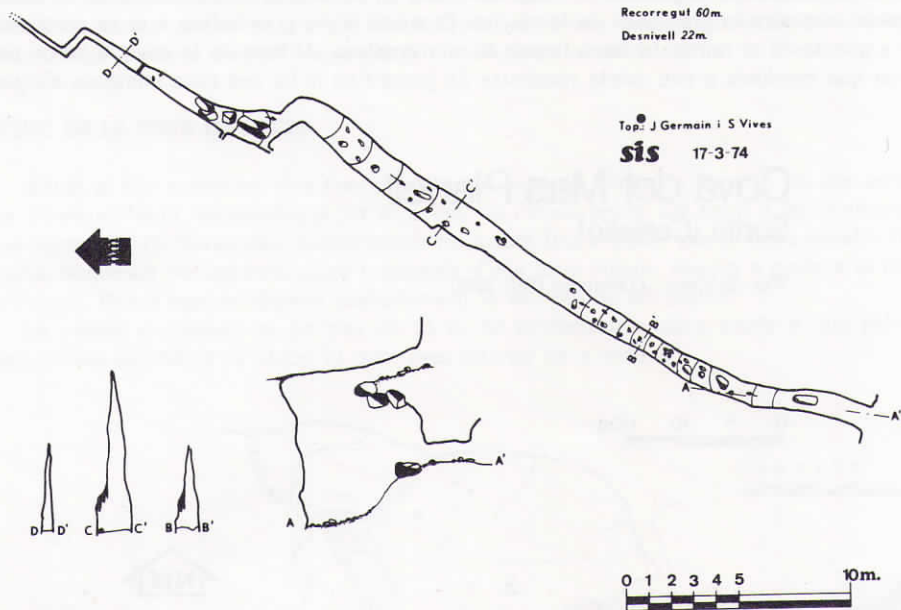
AVENC DELS CASTELLETS ORTELLS (Castelló)

Recorregut 60m.

Desnivell 22m.

Top: J Germain i S Vives

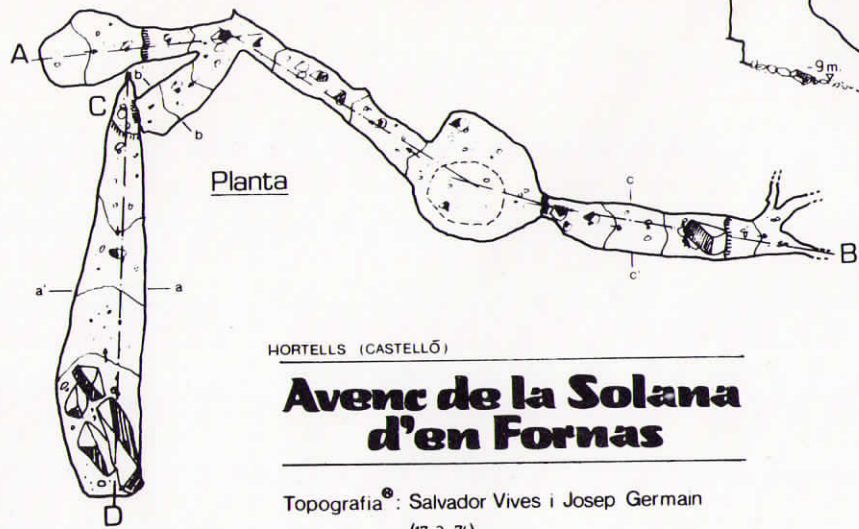
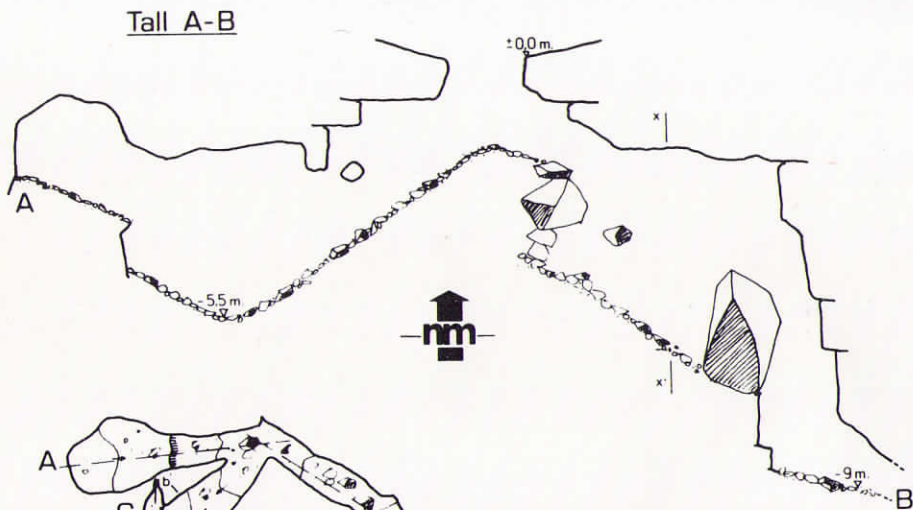
sis 17-3-74

AVENC DE LA SOLANA D'EN FORNÀS

Situat damunt el poblet d'Hortells, en direcció 260°. En aquesta direcció es divideixen uns cingles. Caldrà seguir el camí en direcció a ells (aquest camí és el que porta a la Masia Ràmies, molt coneguda a tota la zona). Darrera mateix dels cingles es troba l'avenc.

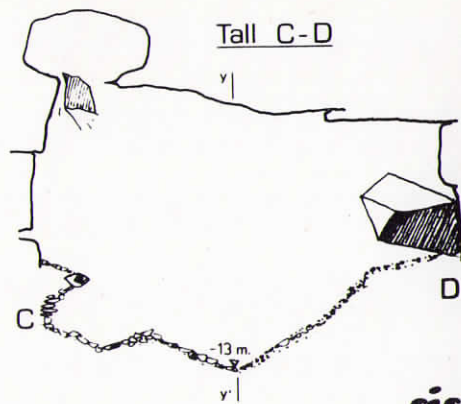
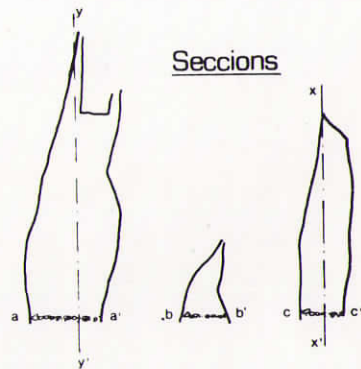
La boca d'entrada, petita, dona accés a dues galeries. L'una després de passar un ressalt de blocs, acaba als 9 m. de fondària. Per l'altre cantó, un pas a la banda esquerra condueix a una galeria que arriba als -13 m. No cal material.

HORTELLS (CASTELLÓ)

Arenc de la Solana d'en Fornas

Topografia®: Salvador Vives i Josep Germain
(17-3 74)

-sis-

